

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น

- ก. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ศูนย์วัฒนธรรมและการเรียนการสอนภาษาไทย
- ข. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ศูนย์วัฒนธรรมและการเรียนการสอนภาษาไทย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ศูนย์วัฒนธรรมและการเรียนการสอนภาษาไทย

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมของตนเองมาช้านานแล้ววัฒนธรรมของชาติมีส่วนในการเชื่อมโยงคนไทยให้ร่วมกันสร้างสรรค์ความเป็นปึกแผ่นของชาติมาทุกยุคทุกสมัย เนื่องด้วยวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่แสดงถึงเอกลักษณ์ ศักดิ์ศรีของชาติ ก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างชนในชาติ และมีส่วนในการพัฒนาจิตใจ เศรษฐกิจ และสังคม อันจะเป็นผลให้เกิดการพัฒนาและความมั่นคงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศชาติ จึงเป็นเรื่องที่คนไทยทุกคนจักได้ร่วมมือกันบำรุงรักษา ส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบัน ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับวัฒนธรรม มีใจความสำคัญว่า "การรักษาวรรณธรรม คือการรักษาชาติ"

คำว่า "วัฒนธรรม" ถอดศัพท์มาจาก "Culture" ของภาษาอังกฤษ ซึ่งมีรากศัพท์มาจาก "Cultura" ในภาษาละติน โดยมีความหมายว่าการเพาะปลูกและ/หรือ บำรุงให้เกิดความเจริญงอกงาม หรือการปลูกฝัง ได้มีผู้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้มากมายตามสาขาที่ตนเองได้เรียนรู้หรือได้เข้าใจ

เช่น John F. Plummer (1965: 5) กล่าวว่าวัฒนธรรมหมายถึง ลักษณะการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในค่านที่เกี่ยวกับวัตถุและไม่เกี่ยวกับวัตถุ

Webster's New Collegiate Dictionary (1975: 277) ให้ความหมายไว้ว่า วัฒนธรรมคือการพัฒนาสติปัญญาและความรู้สึกรับผิดชอบซึ่งก็คือ การศึกษาและฝึกหัดมาเป็นอย่างดี เป็นแบบแผนของพฤติกรรมของมนุษย์ซึ่งรวมทั้งการ พุศ ความคิด การกระทำ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญาของแต่ละคน ว่าได้รับรู้ไว้เพียงใด

ในทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา วัฒนธรรมจะมีความหมายครอบคลุม ถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นวิถีชีวิตมนุษย์ (Way of life) คือจะรวมทั้งสิ่งที่มองเห็นได้ เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ วัตถุต่าง ๆ และสิ่งที่มองเห็นไม่ได้เพราะเป็น เรื่องภายในจิตใจ เช่นความเชื่อ ความคิด ความรู้ อุดมคติ เป็นต้น

ส่วนในประเทศไทยชั้น พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราชพงศพัทธ์ ทรงบัญญัติคำว่า "วัฒนธรรม" มาจากคำว่า "Culture" ในภาษาอังกฤษ โดยนำรูปศัพท์วัฒนธรรมมาจากภาษาบาลีและสันสกฤต ว่า "วฒฺน" (รูปบาลี) แปลว่า เจริญงอกงามรุ่งเรือง และ "ธฺม" (รูปสันสกฤต) แปลว่า กฎระเบียบหรือ ปฏิบัติ ดังนั้น "วัฒนธรรม" ในภาษาไทยอาจให้ความหมายได้อย่างง่าย ๆ ว่า หมายถึง ความเจริญงอกงามที่มนุษย์ทำให้เกิดขึ้น มีขึ้น และสืบทอดต่อกันมาถึงชนรุ่นหลัง พระยาอนุমানราชชน (2496: 6) ได้อธิบายว่า

วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มนุษย์เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือผลิตสร้างขึ้น เพื่อ ความเจริญงอกงามในวิถีแห่งชีวิตของส่วนรวม วัฒนธรรม คือวิถีแห่งชีวิต ของมนุษย์ในส่วนที่ถ่ายทอดกันได้ เรียนกันได้ เอาอย่างกันได้ วัฒนธรรม คือสิ่งอันเป็นผลผลิตของส่วนรวมที่มนุษย์ได้เรียนรู้จากคนแต่ก่อนสืบทอดเป็น ประเพณีกันมา ... วัฒนธรรมคือมรดกแห่งสังคม ซึ่งสังคมรับและรักษา ไว้ให้เจริญงอกงาม

กองวิจัยและวางแผนสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2522 :

3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า

วัฒนธรรมโดยทั่วไป หมายถึง สิ่งที่เป็นผลผลิตของมนุษย์ในสังคมสร้างขึ้นเพื่อความดี ความงาม ความเจริญ ความกลมเกลียว เป็นระเบียบเรียบร้อย ของหมู่คณะและแก้ปัญหา รวมทั้งพัฒนาสังคมและวิถีทางการอยู่ร่วมกันให้เกิดสันติสุข สิ่งเหล่านี้เมื่อสร้างขึ้นมาแล้ว สังคมยอมรับ รักษา ส่งเสริม พัฒนา และปฏิบัติตามกันมาในสังคมใดสังคมหนึ่ง ตั้งแต่อดีตตกทอดมาถึงปัจจุบัน ดังนั้นวัฒนธรรมไทยจึงหมายถึง สิ่งที่ยุคชนรุ่นไทยได้สร้างขึ้นเพื่อความดีงาม ความเจริญ ความกลมเกลียว ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมไทยเรา เป็นเอกลักษณ์ของชาติ โดยเป็นแนวทางแก้ปัญหาสังคมไทย เป็นแนวทางพัฒนาสังคมไทย และเป็นวิถีทางการอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติสุขของไทยเรา ซึ่งคนไทยได้เรียนรู้ รักษา ส่งเสริม และพัฒนาสืบต่อกันมาจนทุกวันนี้ ...

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า วัฒนธรรม หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงความเจริญงอกงาม ทั้งทางวัตถุและจิตใจของคนที่มีการถ่ายทอดสืบต่อกันมา อันเป็นแนวทางให้คนในสังคมกลุ่มนั้นดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันต่อไปอย่างสันติ

จากความหมายของวัฒนธรรมดังกล่าว ได้มีผู้แบ่งประเภทหรือเนื้อหาของวัฒนธรรมออกไปได้หลายอย่างหลายประการด้วยกัน ทั้งนี้แล้วแต่เหตุผล ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนความรู้พื้นฐานทางวัฒนธรรมของแต่ละคน เช่น พระยาอนุমানราชชน (2496: 11) ได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมอย่างกว้าง ๆ ไว้ 2 ประเภท คือ

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพเพื่อใ้ได้อยู่ดีกินดี มีความสะดวกสบายในการครองชีพ วัฒนธรรมประเภทนี้ ได้แก่ สิ่งจำเป็นเบื้องต้นในชีวิต 4 อย่าง และสิ่งอื่น ๆ เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ ตลอดจนเครื่องอาวश्यकุโธปกรณ์ที่เป็นเครื่องป้องกันตัว
2. วัฒนธรรมทางจิตใจ รวมถึงสิ่งที่ทำให้ปัญญาและจิตใจมีความเจริญงอกงาม ได้แก่ การศึกษาวิชาความรู้อันบำรุงความคิดทางปัญญา เช่น ศาสนาและจรรยา ศิลปะและวรรณคดี กฎหมายและระเบียบประเพณี ซึ่งส่งเสริมความรู้สึกทางจิตใจให้งอกงามหรือให้สบายใจ

เนื่องจากวัฒนธรรมมีความหมายกว้างขวางมาก ครอบคลุมสิ่งต่าง ๆ ไร้
 หมด ทั้งทางค่านิยม จริยธรรม จารีตประเพณี ศิลปะต่าง ๆ ดังนั้น จึงอาจแบ่งเนื้อหา
 ของวัฒนธรรมออกได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้คือ (เสฐียรโกเศศ 2504: 31-32)

คติธรรม เป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับหลักการดำเนินชีวิต และจริยวัตร
 เป็นความซื่อสัตย์ สุจริต ความกตัญญู ความโอบอ้อมอารี ความเพียร
 เป็นต้น

เนติกรรม เป็นวัฒนธรรมทางกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ที่ทำให้คน
 ในสังคมปฏิบัติตาม

วัตถุกรรม เป็นวัฒนธรรมเกี่ยวกับการแต่งกาย สร้างที่อยู่อาศัย
 ประกอบอาชีพ การประดิษฐ์ศิลปวัตถุและสิ่งของเครื่องมือต่าง ๆ

สัทธรรม เป็นวัฒนธรรมทางสังคม เช่นการติดต่อกับกลุ่มชน มารยาท
 ในการเข้าสังคมทุกชนิด

เนื่องจากมีการแบ่งแยกประเภทของวัฒนธรรมออกไปต่าง ๆ กัน ดังนั้น
 ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2525: 4) จึงได้พยายามรวบรวม
 วัฒนธรรม เข้าเป็นหมวดหมู่ตามหลักขององค์การศึกษาศาสตร์และ
 วัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ดังปรากฏในเอกสารเผยแพร่ของสำนักงานคณะกรรมการ
 วัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งจำแนกวัฒนธรรมตามสากลได้ 5 สาขา คือ

1. สาขามนุษยศาสตร์ ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี คุณธรรม
 ศิลปกรรม จรรยา ค่านิยม ศาสนา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี
 มารยาทไทยในสังคม การปกครอง กฎหมาย ฯลฯ

2. สาขาศิลปะ ได้แก่ ภาษา วรรณคดี คณิตศาสตร์ วิจิตรศิลป์ สถาปัตยกรรม
 การละคร ประณีตกรรม ฯลฯ

3. สาขาช่างฝีมือ ได้แก่ การเย็บปักถักร้อย การแกะสลัก การทอผ้า
 การจักสาน การทำตุ๊กตา การทอเสื่อ การประดิษฐ์ การทำเครื่องปั้น
 ดินเผา ฯลฯ

4. สาขาคหกรรม ว่าด้วยเรื่องอาหาร การแต่งกาย การตกแต่งบ้าน
 ยารักษาโรค การดูแลเด็ก ครอบครัว มารยาทในการกินอยู่ การคอน
 รับแขก การประกอบอาชีพ ฯลฯ

5. สาขาการกีฬาและนันทนาการ ว่าด้วยเรื่องการเล่น เช่นมวย
 ไทย ฟันดาบสองมือ ตะกร้อ ฯลฯ

ภัยเหตุที่วัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับประชาชนในสังคม ในชาติ ซึ่งได้ สืบกันมาในทางสายเลือด สืบลูกสืบหลานตามลำดับ พร้อมกับสั่งสมจารีต สิ่งทีคน ในสังคมประพฤติปฏิบัติต่อกันมาเรื่อย ๆ จนกลายเป็นประเพณี ฝังแน่นจิตใจของชน ในชาตินั้นต่อมาไม่ขาดสายยากที่จะเอาสิ่งอื่นมาแทน นอกจากจะนำมาผสมผสาน ประยุกต์ใช้ในสังคมเท่านั้น (มณี พยอมยงค์ 2525: 24) ดังนั้นวัฒนธรรมซึ่ง มีลักษณะร่วมของชนในชาติ ซึ่งเรียกว่า วัฒนธรรมใหญ่ หรือวัฒนธรรมรวม และ วัฒนธรรมย่อยหรือวัฒนธรรมท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมพื้นบ้าน จึงมีความสำคัญไม่น้อย กว่ากัน ดังที่ นิพนธ์ สุขสวัสดิ์ (2520: 6-7) ได้กล่าวถึงความสำคัญของ วัฒนธรรมต่อชาติว่า

1. เป็นเครื่องแสดงถึงความเป็นอยู่ ความเจริญ และเชิดชูเกียรติของ บุคคลและชาติ ชาติใดไม่มีวัฒนธรรมเป็นของตนเองอาจได้รับการดูหมิ่นเหยียดหยาม ได้
2. เป็นเครื่องแสดงถึงบุคลิกลักษณะของชาติและเป็นสิ่ง เชื่อมโยง อายุชาติ
3. เป็นเครื่องมือสำคัญในการกลมเกลียวให้ประพฤติปฏิบัติเป็นไปตาม ทานองคลองธรรม

ในค่านของวัฒนธรรมพื้นบ้าน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมอันเกิดจากสังคมย่อย ๆ ของชาตินั้น ย่อมมีสภาพทางภูมิศาสตร์คินฟ้าอากาศ อาชีพ ชีวีความสามารถทาง สติปัญญาและสภาพแวดล้อมอื่น ๆ เป็นปัจจัยทำให้วัฒนธรรมพื้นบ้านมีลักษณะต่างกัน และเนื่องจากวัฒนธรรมพื้นบ้านส่วนมากเป็นวัฒนธรรมมุขปาฐะจึงอาจทำให้มีการ ลบเลือนหรือเปลี่ยนแปลงไปได้ ซึ่งตรงกับข้อคิดของสุริวงค์ พงศ์ไพฑูริย์ (2525: 87-88) ที่ว่า

สังคมไทยมีช่วงระยะสืบต่อกันมาหลายพันปี เราจึงมีมรดกทางวัฒนธรรม หลากหลาย แต่จุดอ่อนของวัฒนธรรมไทยอยู่ตรงที่เป็นการถ่ายทอดในรูปแบบ มุขปาฐะ ขาดการบันทึกเป็นลายลักษณ์ การเล่าจากปากไปสู่ปากหรือถือ

ปฏิบัติต่อ ๆ กันมาหลาย ๆ ชั่วคน การสูญเสียและความไขว้เขววักแวง
จึงมีมาก

นอกจากนี้สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2525: 88) ยังได้ให้ข้อคิดเพิ่มเติม
อีกว่า วัฒนธรรมพื้นบ้านในช่วง 50 ปีแรกของกรุงรัตนโกสินทร์ วัฒนธรรมไทย
ทุกสาขาทุกระดับได้รับการส่งเสริมฟื้นฟูอย่างที่มีความบริสุทธิ์ มีเอกลักษณ์เด่นชัด
รุ่งเรืองทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ แต่ช่วง 200 ปีของรัตนโกสินทร์เรากลับรับเอา
วัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาเป็นนายจนล้มค้ำหนึ่งถึงความเหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรม
ดั้งเดิมของเราพร้อมกับคุกคามวัฒนธรรมของคนไทยโดยปริยาย

ในขณะเดียวกัน ก็มีผู้กล่าวถึง ระบบการศึกษาว่ามีส่วนทำให้ความรู้สึก
นึกคิดในค่านิยมของคนเปลี่ยนไป ดังเช่น วิศิษฐ์ วังวิญญู (2525: 10-11)
กล่าวถึง "บางแง่ของวัฒนธรรมกับการศึกษา" ว่า ระบบการศึกษาในปัจจุบันเป็น
ระบบการศึกษาที่เรารับมาจากตะวันตก เมื่อการศึกษาแบบใหม่มาแทนที่ระบบเก่า
ของเราที่มีมาแต่เดิม (คือระบบการศึกษาที่ต้องผ่านวัดและมีการศึกษาศาสนาเป็น
เรื่องหลัก) การยอมรับวัฒนธรรมของประเทศตะวันตกอย่างรวดเร็วโดยการขาด
ความเป็นตัวของตัวเอง ขาด วิจัยญาณ ทำให้ตกเป็นทาสทางสติปัญญา ความไม่
เป็นตัวของตัวเองยังทำให้เกิดความไม่เคารพนับถือในวัฒนธรรมของท้องถิ่น ทำให้
ต้องการให้คนไทยทั้งประเทศมีวัฒนธรรมแบบเดียวกัน วัฒนธรรมท้องถิ่นก็ค่อย ๆ ถูก
วัฒนธรรมกรุงเทพฯ คุกคามไป

จากข้อคิดเห็นของนักวิชาการ ตลอดจนผู้สนใจทางวัฒนธรรมหลาย ๆ ท่าน
ที่มองเห็นความสำคัญตลอดจนวิกฤตถึงการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมหลาย ๆ ประการ
จึงมีข้อเสนอแนะวิธีการในการทำนุบำรุงรักษา ส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติไว้หลาย ๆ
ทาง ดังนี้ คือ

มณี พยอมยงค์ ซึ่งเป็นผู้สนใจวัฒนธรรม วรรณกรรม และคติชนวิทยา
ของลานนาไทย ผู้หนึ่ง ได้แสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ว่า
การจัดอนุรักษ์ส่งเสริมอาจทำได้โดย (มณี พยอมยงค์ 2525: 30-31)

1. การเก็บรักษาของเก่าแก่ทางวัฒนธรรม เป็นการสืบทอดมรดกของบรรพบุรุษ

2. ศึกษาวิธีการสืบทอดของบรรพบุรุษ โดยการเรียนเอาความรู้จากปิตามารดา ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น เช่น ช่างเหล็ก ช่างทอง แล้วอาจนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบให้ดีขึ้น

3. ศึกษาค่านิยมทางวัฒนธรรมของชาติโดยส่วนรวม คือ ศึกษาหาเหตุผลว่า เขาทำอย่างนี้เพราะอะไร หรือมีคําอย่างไร ถ้ารู้คําจะได้วางแผนไว้

4. อนุรักษ์ ส่งเสริม วัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น การแต่งกาย การกินอยู่

5. จัดตั้งศูนย์วัฒนธรรม เพื่อรวบรวมงานทางวัฒนธรรมไว้คองท่าโดยเรียบร้อย เพราะสิ่งที่มีค่าทางวัฒนธรรมได้ถูกทำลายลงมาก

6. รวบรวมผู้สนใจและผู้มีความรู้ทางวัฒนธรรมให้มีโอกาสทำงานร่วมกัน และให้มีการอุปถัมภ์ บำรุงแก่ผู้มีความรู้แต่ขาดทุนทรัพย์ เพื่อจะได้ทำงานแก่ส่วนรวมดียิ่งขึ้น

7. ศึกษาเปรียบเทียบ วัฒนธรรมระหว่างภาคต่าง ๆ ของประเทศ เพราะจะทำให้คนไทยถิ่นหนึ่งๆ รู้จักวัฒนธรรมอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งจะเป็นบันไดไปสู่ความรัก ความสามัคคีกัน

8. จัดสอนวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั่วประเทศ เพื่อเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมให้กับเด็ก

ข้อคิดของมณี พยอมยงค์ ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นอกจากจะมีวิทยากรแหล่งรวบรวมวัฒนธรรมหรือศูนย์วัฒนธรรมแล้ว การถ่ายทอดวัฒนธรรมไปยังผู้รับ ซึ่งมีทั้งเด็กและผู้ใหญ่ก็เป็นสิ่งสำคัญมาก อีกประการหนึ่ง ซึ่งมีส่วนคล้ายคลึงและสนับสนุนข้อเสนอแนะ "วิธีการทำนุบำรุงวัฒนธรรมพื้นบ้านและวัฒนธรรมของชาติ" ของ สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2525: 89-90) โดยให้ข้อเสนอแนะสรุปได้ว่า

1. ให้มีการศึกษา รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้านของไทยทุกแขนงทุกระดับ แปรจากวัฒนธรรมมุขปาฐะ (Oral traditions) เป็นรูป

ลายลักษณ์อักษร โดยมีการเปรียบเทียบวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบ

2. การทุ่มทุนก้อนใหญ่เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านเพราะความมั่นคงของชาติส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ซึ่งบิดาทางวัฒนธรรมย่อมเชื่อมโยงถึงเศรษฐกิจ ความมั่นคงของชาติ

3. การศึกษาส่งเสริมวัฒนธรรมของนักวิชาการควรมีเป้าหมาย เพื่อพัฒนาคุณภาพของประชากร พัฒนาเศรษฐกิจ พัฒนาวิชาการและเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

4. เร่งสร้างค่านิยมใหม่ ในทางที่ดี เพื่อเป็นปัจจัยในการพัฒนาประเทศ

5. สร้างความเข้าใจวัฒนธรรมพื้นบ้านให้แก่บรรดาข้าราชการที่ออกไปเป็นผู้นำในชนบท เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งกับประชาชน นี่คือนโยบายสร้างความมั่นคงของชาติ ที่ได้ผลแน่นอนและประหยัดที่สุด

ในทำนองเดียวกัน รัฐบาลก็มองเห็นความสำคัญของการทำนุบำรุงรักษา ส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติ โดยได้กำหนดไว้ตามนัยแห่งมาตรา 64 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 ซึ่งได้ระบุไว้ว่า "รัฐพึงส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของชาติ" ดังนั้น คณะรัฐมนตรีจึงกำหนดนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ เพื่อเป็นหลักให้หน่วยงานของรัฐและเอกชน รวมทั้งประชาชน ร่วมกันรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมอย่างมีเป้าหมายตรงกัน และประสานสอดคล้องต่อกันดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2525 ก: ภาคผนวก 7)

1. ส่งเสริมการบำรุงรักษาวัฒนธรรมไทยทุกด้านให้เจริญ ด้วยการ ศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนา และพัฒนาวัฒนธรรมไทย ให้วัฒนธรรมเป็น เครื่องมือสำคัญสำหรับการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิต การพัฒนาประเทศ ค่านิยม เศรษฐกิจ การเมือง และการป้องกันประเทศ ป้องกันการทำลายวัฒนธรรมและศาสนา และทำนุบำรุงศาสนาให้บริสุทธิ์ เพื่อเป็นหลักในการพัฒนาจิตใจประชาชน

2. เผยแพร่วัฒนธรรมไทยทุกด้านนำไปสู่ประชาชน ถึงขั้นปฏิบัติให้แพร่หลายยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมที่มีต่อเอกลักษณ์ ศักดิ์ศรี ความสามัคคี และความมั่นคง

ของชาติ ตลอดจนเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศ

3. ส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้านและวัฒนธรรมของกลุ่มในท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจ เห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมของท้องถิ่น ซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติสุขในชาติ และมีความรัก ห่วงแทนวัฒนธรรมไทยยิ่งขึ้น

4. สนับสนุนส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับต่างประเทศ เพื่อส่งเสริม สร้างความเข้าใจระหว่างชาติ รวมทั้งรู้จักเลือกสรร วัฒนธรรมของต่างชาติ ที่เผยแพร่เข้ามาในประเทศไทยหรือผลจากการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม โดยนำมาดัดแปลงปรับปรุง คัดแปลงให้เหมาะสมกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยและความมั่นคงปลอดภัยของชาติ

5. สนับสนุนส่งเสริม ให้องค์กรของรัฐและของเอกชน ที่ดำเนินงานด้านวัฒนธรรมได้ประสานงานกันอย่างใกล้ชิด โดยการระดมสรรพกำลังทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมให้มั่นคง เป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตของประชาชน ตลอดจนร่วมกันแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับวัฒนธรรม เพื่อให้วัฒนธรรมมีบทบาทสนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529 รัฐบาลได้พยายามกำหนดแนวนโยบายที่จะพยายามแก้ไขปัญหา วัฒนธรรมในเรื่อง ศิลป ศาสนา จริยธรรม จารีตประเพณี และการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และมรดกทางศิลปกรรมเป็นสำคัญ และกรรมการฝึกหัดครูเอง ก็วางนโยบายด้านการผลิตครู ปี พ.ศ. 2525 - 2529 โดยเน้นที่จะให้วิทยาลัยครู เป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่น

แม้ว่าเราจะพยายามช่วยกันทำนุบำรุงรักษา ส่งเสริม ปรับปรุง พัฒนา วัฒนธรรมของชาติเพียงใดก็ตาม แต่ก็ยังมีปัญหาบางประการเกี่ยวกับตัววัฒนธรรมของชาติ ดังที่ วีระ บำรุงรักษา (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2525 ก: ภาคผนวก 47-48) ได้กล่าวถึงปัญหาของตัววัฒนธรรมของชาติไว้หลายประการ สรุปได้ว่า

1. วัฒนธรรมของชาติทั้งวัฒนธรรมส่วนรวมและวัฒนธรรมพื้นบ้านดำเนินไปอย่างเลื่อนลอย ไม่มีทิศทางและเป้าหมายที่แน่นอน เป็นเวลาประมาณ 20 ปีเศษ จนกระทั่งคนในชาติจำนวนไม่น้อยและในทุกระดับ ไม่สามารถเข้าใจอย่างถูกต้องว่าวัฒนธรรมคืออะไร มีคุณประโยชน์อย่างไรกันแน่

2. วัฒนธรรมของชาติในส่วนย่อยต่าง ๆ เช่น ค่านิยม - วัฒนธรรม ค่านิยมและความเชื่อ ค่านิยมช่างฝีมือและงานอาชีพ ค่านิยมการเล่นกีฬาพื้นบ้าน พื้นเมือง และค่านิยมอาหารการกิน ยาพื้นบ้าน และอื่น ๆ ถูกวัฒนธรรมตะวันตกและวัฒนธรรมต่างชาติ เข้ามามีอิทธิพลเหนือและเข้าแทนที่เป็นจำนวนมาก ระบบการศึกษาที่ดี ระบบเศรษฐกิจที่ดี ระบบการเมืองการปกครองที่ดี และระบบอื่น ๆ ที่ได้รับจากตะวันตก ได้เข้ามาบังคับวิถีชีวิตวัฒนธรรมดั้งเดิมจนไม่มีใครทราบแน่ชัดว่า แต่เดิมนั้นเรามีวิถีชีวิตในเรื่องนั้น ๆ ของเรา อย่างไร

3. ระบบการศึกษาของชาติซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างสรรค์และถ่ายทอดวัฒนธรรม ไม่ได้มีบทบาทในการถ่ายทอดวัฒนธรรมของชาติอย่างจริงจัง จะสังเกตได้จากหลักสูตรการศึกษาทุกระดับที่ใช้ในสถาบันการศึกษา มุ่งถ่ายทอดวัฒนธรรมสากล คือ ความรู้และประสบการณ์ของต่างวัฒนธรรมมากกว่า วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ในสังคมไทยซึ่งมีส่วนสำคัญในการสร้างช่องว่างระหว่างวัย ช่องว่างระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบทและช่องว่างในระบบย่อยอื่น ๆ

4. วัฒนธรรมของชาติส่วนใหญ่ไม่ว่าวัฒนธรรมโดยส่วนรวมและวัฒนธรรมพื้นบ้านยังอยู่ในสภาพดั้งเดิม และนับวันจะทรุดโทรมลงไป ทั้งนี้เพราะความรู้และประสบการณ์ของชาวบ้านและประชาชนวัยเกษียณอายุ (ส่วนใหญ่ไม่ได้มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและไม่ปรับให้เป็นหลักวิชาการ เช่น หลักวิชาเกี่ยวกับยาพื้นบ้านพื้นเมือง หลักวิชาช่างและอาชีพชาวบ้าน หลักวิชาวรรณกรรมพื้นบ้าน หลักวิชาการแสดงและสื่อมวลชนพื้นบ้าน เป็นต้น) จึงยังคงอยู่ในสภาพวัฒนธรรมทางวาจา คือการเล่าสืบทอดและจดจำกันมา จึงยากแก่การที่จะนำไปถ่ายทอดในระบบการศึกษา ซึ่งอาศัยข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษร

5. วัฒนธรรมไทยประเภทลายลักษณ์อักษร ซึ่งมีจำนวนจำกัดและบรรพบุรุษได้จารึกไว้ในศิลาจารึกบ้างสมุดข่อยและใบลานบ้างนั้น ชำรุดสูญหายและตกไปอยู่ในมือของต่างชาติที่มองเห็นคุณค่าเป็นจำนวนมาก ไม่ได้รับการปริวรรตให้เป็นภาษาเขียน ปัจจุบันจึงเผยแพร่ไม่ได้ มีหน้าชาผู้ที่มีความรู้ในภาษาและอักษรโบราณเหล่านั้นนับวันที่จะมีจำนวนน้อยลงทุกวัน

6. วัฒนธรรมของชาติอยู่ในสภาพตกงานในหลาย ๆ ด้าน นั่นคือ ความคิด ความรู้ และประสบการณ์ในวิถีชีวิตที่คนไทยส่วนใหญ่ได้รับสืบทอดมาจากบรรพบุรุษทางวาจาทางการฝึกหัดโดยตรงจากปู่ ย่า ตา ยาย และจากการสังเกตแบบอย่างนั้น ไม่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิต คนที่มีความรู้เหล่านั้นจึงไม่มีงานทำ เพราะผลิตผลและความสามารถเหล่านั้น ไม่ช่วยแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการของบุคคลสมัยได้ หรือมาครว่าช่วยแก้ไขได้ แต่เมื่อเทียบกับผลงานทางเทคโนโลยีแล้ว การผลิตหรือการดำเนินชีวิตตามความคิด ความรู้ และประสบการณ์เดิมจะเป็นการลงทุนที่แพงกว่ากันมาก ความรู้เหล่านั้นเป็นหมัน ตกงานหมดศักดิ์ศรี ชาวต่างชาติเชื่อมั่น และถูกประณามว่าเป็นผู้คอยการศึกษา และเป็นผู้คอยพัฒนาตามไปด้วย

7. การที่คนส่วนใหญ่และแม้กระทั่งผู้นำของชาติจำนวนไม่น้อย มองเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมของชาติน้อยไปดัง กล่าว การดำเนินงานวัฒนธรรมจึงเป็นงานของคนกลุ่มน้อยที่ไม่มีอำนาจและทุนทรัพย์ อาจจะเป็นนักวิชาการ หรือผู้มีความรักและเข้าใจคุณค่าของวัฒนธรรมแต่ละเรื่องเหล่านั้น ที่พยายามรักษา ปลูกปล้ำ คำจุน วัฒนธรรมอันเป็นที่รักของเขาไว้ ดังนั้นงานปริวรรต งานพัฒนา และงานส่งเสริมวัฒนธรรมจึงดำเนินไปอย่างลำบาก การขาดแคลนทุนทรัพย์และบุคลากรเป็นอุปสรรคอันใหญ่หลวง

8. วัฒนธรรมในชีวิตประจำวันของประชาชนที่คอยการศึกษาและสังคมเมือง เช่น ยาสมุนไพรพื้นบ้าน อาหารพื้นบ้าน และการละเล่นพื้นบ้านจำนวนมาก แม้ยังเป็นวัฒนธรรมที่ยังมีชีวิตและยังคงผูกพันอยู่กับชีวิตของชาวบ้านยังมีได้นำหลักวิชาการสมัยใหม่มาพัฒนาให้ก้าวหน้าและยังไม่มีหน่วยราชการหรือเอกชนใด ๆ เข้า

มามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ดังนั้นวัฒนธรรมในการกินอยู่ การใช้ยา และการละเล่น พักผ่อนหย่อนใจ จึงต้องปรับปรุงมาก

9. วัฒนธรรมค่านิยม คือ ศาสนา ความเชื่อ ปรัชญา ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งผูกโยงไปถึงอุดมการณ์แห่งชาติ ถูกปล่อยปละละเลยให้เป็นนามธรรมที่ไม่มีความหมายอะไร ระบบการศึกษา ระบบการพัฒนากอบรมคนทุกรูปแบบ ซึ่งควรจะดำเนินการให้บังเกิดผล กลับเป็นเรื่องที่สถาบันการศึกษาไม่ได้ให้ความสำคัญ หลักสูตร และวิธีการเรียน การสอน มิได้ปรับปรุงให้ดีกว่านี้ ครูบาอาจารย์จำนวนไม่น้อยไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องนี้ ฉะนั้น ปัญหาวัฒนธรรม ค่านิยม จริยธรรม จึงเป็นปัญหาสำคัญในยุคนี้

ความเป็นมาของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และศูนย์วัฒนธรรมวิทยาลัยครู เนื่องจากมองเห็นความสำคัญที่ว่าวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์และศักดิ์ศรีของชาติ รัฐบาลแทบทุกยุคทุกสมัยจึงได้พยายามทำนุบำรุงรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติอยู่เสมอมา ซึ่ง โดยแท้จริงแล้วงานสร้างสรรค์วัฒนธรรมของไทยเรานั้น เริ่มมานานแล้ว ตั้งแต่สมัยสุโขทัยและมีการปรับปรุงส่งเสริมปลูกฝังกันมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งรัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติว่าด้วยวัฒนธรรมแห่งชาติฉบับแรกใช้เป็นกฎหมายขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2483 ฉบับที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2485 และเพื่อความเหมาะสมยิ่งขึ้นจึงได้ตราพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2485 ขึ้นใหม่ โดยยกเลิก 2 ฉบับแรก พร้อมกันนั้นได้สถาปนาสภาวัฒนธรรมแห่งชาติขึ้นเมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2485 ต่อมาได้ตราพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติฉบับที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2486 รัฐบาลต่อมาเล็งเห็นความสำคัญองงานส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมไทย จนได้มีการตั้ง "กระทรวงวัฒนธรรม" ขึ้นใน พ.ศ. 2495 แต่ เป็นที่นำเสียดายที่งานส่งเสริม เผยแพร่วัฒนธรรมต้องหยุดชะงักไป เนื่องจากมีการยุบกระทรวงวัฒนธรรมใน พ.ศ. 2501

ปี พ.ศ. 2505 ได้มีการจัดตั้งชุมนุมส่งเสริมวัฒนธรรมไทยขึ้น โดยอยู่ในความอุปการะของกระทรวงศึกษาธิการ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2515 ได้มีหน่วย

ประเคราะห์ของชุมนุมส่งเสริมวัฒนธรรมไทยเกิดขึ้น และในปีนี้เอง เกิดการปฏิวัติ มีการเปลี่ยนแปลงและการโอนหน่วยงานต่าง ๆ กรมวัฒนธรรมจึงเปลี่ยนเป็นกองวัฒนธรรม สังกัดกรมการศาสนา พ.ศ. 2518 ได้มีการตั้ง "คณะกรรมการวัฒนธรรมไทย" ขึ้น (วิทยาลัษฏุตรกิจ 2523: 6-8)

ในปี พ.ศ. 2519 ศูนย์ชุมนุมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย กองวัฒนธรรม กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ขยายเขตของศูนย์ฯ ออกไปทุกวิทยาลัษฏุ โดยตั้งให้วิทยาลัษฏุต่าง ๆ ซึ่งสังกัดกรมการฝึกหัดครู เป็นหน่วยประจำศูนย์ ชุมชมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย พ.ศ. 2523 กองวัฒนธรรมได้รับการยกฐานะเป็น สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จึงตั้งศูนย์ชุมนุมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย เป็นศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรม และใน พ.ศ. 2524 ได้เปลี่ยนเป็น ศูนย์ วัฒนธรรมท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ 2524: 1) ดังนั้นวิทยาลัษฏุทั้ง 36 แห่ง ซึ่งรวมทั้งวิทยาลัษฏุกลุ่มภาคเหนือ จึงมีศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่นตั้งอยู่ใน วิทยาลัษฏุ แต่ทำงานเหมือน 2 หน่วยงาน คือ งานวัฒนธรรมของกรมการฝึกหัดครู และงานวัฒนธรรมของจังหวัดร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เนื่องจากกรมการฝึกหัดครูได้วางนโยบายค้ำจุนการผลิตครู ปี พ.ศ. 2525 - 2529 โดยเน้นที่จะให้วิทยาลัษฏุเป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่น ดังนั้นศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่นในแต่ละวิทยาลัษฏุต่างก็ได้พยายามวางโครงการที่จะจัด คำนึงงานตามบทบาทหรือหน้าที่ต่าง ๆ ของตนตามที่ปรากฏในระเบียบของกระทรวง ศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมวิทยาลัษฏุกลุ่มภาคเหนือทั้ง 8 แห่ง ก็เช่นเดียวกัน ได้จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมและเชื้อประโยชน์ต่อการเรียน การสอนภาษาไทย ในหลาย ๆ ลักษณะ ตัวอย่างเช่น

ปี พ.ศ. 2519 วิทยาลัษฏุตรกิจ จัดนิทรรศการวัฒนธรรมไทย ครั้งที่ 1 ประกอบด้วยการแสดงเกี่ยวกับการแต่งกาย ขนบธรรมเนียมประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนการละเล่นพื้นบ้านต่าง ๆ ของไทย

ปี พ.ศ. 2520 วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม พิษณุโลก จัดนิทรรศการทางวัฒนธรรม ครั้งที่ 1 และจัดมหกรรมวัฒนธรรมไทยขึ้นเป็นครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2521 ในปีนี้ได้จัดให้มีการเล่นเพลงเรือ บอกสีกวา หนังตะลุง ตลอดจนการละเล่นพื้นบ้านอื่น ๆ อีกหลายประเภท และในปีเดียวกันนี้เอง วิทยาลัยครูนครสวรรค์ได้จัดนิทรรศการทางวิชาการและวัฒนธรรมไทย "ความเป็นอยู่ในหมู่บ้าน" ในการจัดครั้งนี้ได้จัดแสดงศิลปวัฒนธรรมไทยหลายแขนง รวมทั้งลิเก โขนและละครจากกรมศิลปากร ตลอดจนรำและการละเล่นพื้นบ้านอื่น ๆ นอกจากนี้ยังได้สาธิตวัฒนธรรมไทยอื่น ๆ และจัดวัฒนธรรมสัญจร วิทยาลัยครูลำปางจัดนิทรรศการวัฒนธรรมพื้นบ้าน "ของเก่าเมืองละกอน" นอกจากนี้ วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ ได้จัดนิทรรศการวัฒนธรรมไทยขึ้น โดยมีจุดประสงค์ใหญ่ เพื่อรวบรวมศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์ ให้เป็นหมวดหมู่ โดยจัดเป็นประเภท เช่น คติธรรมและคติชาวบ้าน สุภาษิต ยาสมุนไพรและยาพื้นบ้าน ความเชื่อและพิธีกรรมต่าง ๆ เพลงพื้นบ้านและเพลงกล่อมลูก

ปี พ.ศ. 2522 วิทยาลัยครูนครสวรรค์ จัดนิทรรศการทางวัฒนธรรมแสดงวัฒนธรรมไทยเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมชาติอื่นในเอเชีย เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ การแสดงศิลปะและชีวิตประจำวัน วิทยาลัยครูกำแพงเพชร จัดนิทรรศการชีวิตไทย 4 ภาค แสดงให้เห็นถึงที่อยู่อาศัย การแต่งกาย อาหาร ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนการละเล่นพื้นบ้าน

ปี พ.ศ. 2523 วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ จัดสัมมนาประวัติศาสตร์เมืองอุตรดิตถ์ นอกจากนี้ได้ศึกษาคติชนวิทยา เขตอำเภอลับแล

ปี พ.ศ. 2524 วิทยาลัยครูเชียงใหม่ ได้จัดให้มีการประชุมทางวิชาการเรื่องเพลงพื้นบ้านลานนาไทยขึ้น ระหว่างวันที่ 21 - 23 มกราคม 2524 ทั้งนี้เพราะเห็นว่า ปัจจุบันสถาบันการศึกษาหลายแห่งในสระเทศได้จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นเชิงเปรียบเทียบ ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านลานนาไทยจะเป็นแนวทางแก่ผู้สนใจต่อไป นอกจากนี้ยังได้ศึกษาและสำรวจวัฒนธรรม

ไทยใหญ่ โดยศึกษาวรรณคดีและเพลงไต จัดพิมพ์เอกสารและปริวรรตใบลาน เรื่องสมมุติราช.. พระเจ้าให้ และประเพณีตักประการ ปริวรรตเอกสารลานนาไทย เรื่องตำนานธรรมนิกราช ตำนานคอนเต้า พิธีสืบชะตาเมืองและกฎหมายเข้าที่นา

วิทยาลัยครูเชียงราย ได้จัดรวบรวมวรรณกรรมมุขปาฐะต่างๆ วิทยาลัยครูลำปางได้ศึกษาประเพณีพื้นบ้านลำปาง รวบรวมปริวรรตวรรณกรรมท้องถิ่นลำปาง ตลอดจนสำรวจแหล่งช่างฝีมือต่าง ๆ

วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม พิษณุโลก จัดทำภาพยนตร์เผยแพร่การเล่นพื้นบ้านซูก รำมั่งคละ นอกจากนี้ได้ศึกษา เพลงพื้นบ้านนรไทย และการแต่งกายไทยแบบต่าง ๆ

วิทยาลัยครูศรคิณี จัดอบรมวิทยากรทางมารยาทไทย ฝึกอบรมบุคลากรพื้นบ้านเพื่อถ่ายทอดศิลปพื้นบ้าน ศึกษาวรรณกรรมเมืองทุ่งยั้ง และจัดวัฒนธรรมสัญจร

ปี พ.ศ. 2525 วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ จัดสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง "ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมพื้นบ้านเมืองเพชรบูรณ์" ระหว่างวันที่ 4 - 6 มีนาคม พ.ศ. 2525 นอกจากนี้ยังได้รวบรวมใบข่อย ใบลานต่าง ๆ เพื่อศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้าน และการละเล่นพื้นบ้านในจังหวัดเพชรบูรณ์

วิทยาลัยครูเชียงราย ได้ตั้งโครงการศึกษาและวิจัยทางวัฒนธรรม 2 โครงการ คือ อิทธิพลของวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีต่อชาวอีสานย้ายถิ่น และสภาพและปัญหาในการส่งเสริมศิลปการฟ้อนรำและการละเล่นพื้นเมืองในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดภาคเหนือตอนบน

วิทยาลัยครูลำปาง จัดเผยแพร่มารยาทไทย จริยธรรมและศิลปศาสตร์ นอกจากนี้ได้รวบรวมข้อมูลท้องถิ่น ประกอบด้วยวัฒนธรรมทั้ง 5 สาขา รวบรวม

ศิลปะพื้นบ้านลานนาไทย

วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม พิษณุโลก ศึกษาค้นคว้าเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟู ประเพณีเทศน์มหาชาติท้องถิ่นพิษณุโลก ศึกษาวัฒนธรรมพื้นบ้านจารีกและรวบรวม กีฬาพื้นบ้านพิษณุโลก

จากกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์วัฒนธรรมในวิทยาลัยครูกลุ่มภาคเหนือ ที่ ยกตัวอย่างมาให้เห็นข้างต้นนี้ ย่อมเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นได้ชัดว่า วิทยาลัยครูในภาค เหนือได้มองเห็นความสำคัญของศูนย์วัฒนธรรม และพยายามที่จะส่งเสริมการปฏิบัติ งานของศูนย์วัฒนธรรมวิทยาลัยครู ให้เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอนภาษาไทย แต่ก็อาจมีปัญหาหรืออุปสรรค หลายทางที่อาจทำให้ศูนย์วัฒนธรรมวิทยาลัยครูต่าง ๆ ยังไม่อาจปฏิบัติงานตาม มติบาทของตนเองได้อย่างเต็มที่

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาับวัฒนธรรมและการเรียนการสอนภาษาไทย
ภาษา มีบทบาทสำคัญที่แสดงถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์และมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมของมนุษย์ ทั้งในทางจิตวิทยา สังคมวิทยา และมานุษยวิทยา ภาษาจึง เป็นสิ่งสำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และความเจริญใน บ้านต่าง ๆ ของกลุ่มชนแต่ละกลุ่ม วิทยาการทั้งหลายที่สืบทอดกันมาจนถึงในปัจจุบันนี้ก็ ถ้วยอาศัยภาษาเป็นเครื่องมือถ่ายทอดและรักษาไว้ สุรสิงห์สำรวม ฉิมพะเนา (2524: 3-4) กล่าวว่า การถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีของสังคมใด ๆ ย่อมมีการ ใช้สื่อพื้นฐานอยู่ 2 ประการ ประการแรกคือใช้คำพูดหรือการใช้เสียงอื่น ๆ (เช่น เสียงดนตรี) และการแสดงสาธิตด้วยการกระทำหรือวัตถุสิ่งของต่าง ๆ รวมไปถึง การติดต่อสัมพันธ์กันโดยตรง ประการที่สอง โดยการใช้วัตถุกรรมต่าง ๆ เช่น การเขียน การพิมพ์

ในสถานศึกษา ผู้ที่จะเป็นกำลังในการช่วยให้การรักษาและถ่ายทอด วัฒนธรรมเป็นไปอย่างดี ก็คือ ครู ซึ่งควรต้องถือว่า นอกเหนือจากงานสอนโดยปกติ

แล้ว การรักษาและถ่ายทอดวัฒนธรรมนับเป็นหน้าที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง สุจริต เพียรชอบ (2521: 84-85) ให้ข้อเสนอแนะในการถ่ายทอดวัฒนธรรมว่าอาจทำได้หลายทาง เช่น

1. เวลาสอนในชั้นเรียน ถ้าวิชาการใดพอที่จะแทรกเรื่องวัฒนธรรมลงไปได้ก็ถือโอกาสถ่ายทอดให้กับเด็กได้เลย เช่น วิชาภาษาไทย
2. การจัดกิจกรรม และกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน อาจอยู่ในรูปของชุมนุมวิชาการต่าง ๆ เช่น ชุมนุมภาษาไทย ชุมนุมวัฒนธรรม ซึ่งอาจจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมวัฒนธรรมได้ เช่น การแสดงละครจากวรรณคดี การขับทำนองเสนาะเพลงไทยเดิม ประกวดการแต่งกายของคนไทยสมัยต่าง ๆ การเล่นเพลงพวงมาลัย ชาวไร่ ชาวเรือ การอภิปรายและบรรยายเกี่ยวกับศิลปและวัฒนธรรมของไทย การศึกษานอกสถานที่ในลักษณะวรรณคดีสัญจร หรือการจัดงานประเพณีต่าง ๆ ที่เป็นการส่งเสริมวัฒนธรรม

ดังนั้นบทบาทของครูในแง่วัฒนธรรมจึงเป็นทั้งผู้รักษา ถ่ายทอด และฟื้นฟู นอกจากนี้ครูควรจะมีบทบาทในการศึกษา วิจัย และวิเคราะห์สังคม เมื่อครูเข้าไปอยู่ในสังคมใด ควรจะได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับสังคมนั้นอย่างละเอียดถี่ถ้วน เช่น ประวัติความเป็นมา ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อถือ ลัทธิ ศาสนา สภาพทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สถานะทางการเมือง แหล่งวิทยากร ทั้งที่เป็นสถานที่ เอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ และบุคคล นอกจากนี้ ยังควรมีบทบาทในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ควรใช้บริการหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะ ควรเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านต่าง ๆ มาเป็นวิทยากร เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น (สุจริต เพียรชอบ 2521: 86-87) จากข้อคิดเห็นดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่า การที่จะเป็นผู้รักษาถ่ายทอด ฟื้นฟูวัฒนธรรมอย่างแท้จริงนั้น ครูต้องศึกษาหาความรู้ในทุก ๆ ด้านของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างดี นอกจากนี้วัสดุอุปกรณ์ วิทยากร ก็นับได้ว่า

มีส่วนให้การเรียนการสอนนั้นประสบผลดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนวิชาภาษาไทย ทั้งหลักภาษาวรรณคดี การใช้ภาษา หรือทักษะสัมพันธ์ก็ตาม

ด้วยเหตุที่ภาษาเป็นวัฒนธรรมของชาติ ในการเรียนการสอนภาษา ไม่ใช่มุ่งจะให้ผู้เรียนเรียนรู้แค่เฉพาะเสียงใหม่ คำใหม่ หรือความหมายใหม่เท่านั้น แต่ผู้สอนจะต้องเจาะลึกลงไปถึงวัฒนธรรม (Culture) ที่แอบแฝงอยู่ในรูปของภาษานั้นด้วย ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมเป็นตัวควบคุมพฤติกรรมความคิด ความเชื่อ ตลอดจนทัศนคติของคนในสังคมนั้น ๆ ดังนั้นในการเรียนการสอนภาษาจึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องเป็นผู้วางรากฐานความรู้ด้านวัฒนธรรมให้แก่ักเรียน ซึ่งสามารถจะกระทำได้หลายวิธี เช่น ใ้รูปภาพ (สภาพอาคารบ้านเรือน ลักษณะการแต่งกาย) ภาพยนตร์ (ลักษณะท่าทาง การเคลื่อนไหว คำพูด การแสดงพฤติกรรม) แมกกาซีน (บทความที่แสดงความคิด ทัศนคติที่สื่อสังคม) วรรณคดี (บวกกับสภาพความเป็นอยู่ของคนในสังคมนั้น การดำเนินชีวิต ความคิด ทัศนคติ ความเชื่อ) หรือประสบการณ์ของครูผู้สอน (วัลลภา ไทยจินดา 2525: 40-52)

การเรียนการสอนภาษาไทยในระดับประกาศนียบัตรวิชาการ ศึกษาชั้นสูง และระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยครูก็เช่นเดียวกัน ครูผู้สอนก็ต้องถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจทั้งทางหลักภาษา การใช้ภาษา วรรณคดี วัฒนธรรม ให้แก่นักศึกษา ซึ่งจะออกไปเป็นครู และนักศึกษาเหล่านั้นก็ต้องเป็นผู้ถ่ายทอด ความรู้ความเข้าใจทางวิชาการและวัฒนธรรมแก่เด็ก เป็นทอด ๆ สืบต่อกันไป กรมการฝึกหัดครูได้ตระหนักถึงความสำคัญของทั้งภาษาไทยและวัฒนธรรมของชาติ ดังนั้นหลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519 ทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาการ ศึกษาชั้นสูง และระดับปริญญาตรี วิชาเอกภาษาไทยจึงจัดหลักสูตรที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไว้ด้วยหลายวิชา เช่น คติชนวิทยา แง่คิดจากวรรณคดีและวรรณกรรม วรรณคดีวิจารณ์ วรรณกรรมท้องถิ่น ภาษาถิ่น วรรณคดีชนบทประเพณีและศาสนา วรรณคดีการละคร เป็นต้น เพราะเหตุนี้ ครูผู้สอนจึงควรพยายามใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการฟื้นฟู ถ่ายทอด และรักษาวัฒนธรรมให้มากที่สุด โดยเฉพาะ

คือ วัฒนธรรมท้องถิ่นเพราะเป็นเรื่องที่ใกล้ชิดและเกี่ยวข้องกับนักศึกษามากที่สุด
 กุหลาบ มัลลิกะมาส (2509: ฉานิยม) กล่าวว่า วิธีการศึกษาวัฒนธรรม
 ท้องถิ่นอีกวิธีหนึ่งคือ การศึกษาในด้านของคหิชาชาวบ้าน โดยได้กล่าวอ้างถึงข้อคิดเห็น
 ของเสฐียรโกเศศ ที่ว่า

เราควรตระหนักในข้อเท็จจริงประการหนึ่งว่า เราไม่อาจปฏิเสธวัฒนธรรม
 เก่าแก่อันเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตจิตใจประชาชน และสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะ
 พื้นฐานของสังคมของประชาชนว่า เราคงศึกษาเรื่องของมนุษย์ในแต่ละ
 ท้องถิ่นให้เข้าใจ เราควรจะศึกษาสิ่งที่เรียกว่า วัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้น ๆ
 ให้แจ่มแจ้ง มีกฎหมายวิชาการข้อหนึ่ง ถ้าต้องการรู้อะไรให้ตลอดถ้วนก็ควร
 ใหญ่ที่มาของเรื่องนั้น ๆ ว่าเดิมมีที่มาอย่างไรและคลี่คลายออกเป็นความ
 เจริญวัฒนามาจนทุกวันนี้อย่างไร และการศึกษาเรื่องเหล่านี้ในทางสังคมและ
 วัฒนธรรมได้สะดวกง่ายขึ้นต้องอาศัยที่นักคหิชาชาวบ้าน (Folklist) ได้
 บันทึกไว้

ความคิดเห็นดังกล่าวของ กุหลาบ มัลลิกะมาส สอดคล้องกับแนวคิด
 ของ William Thoms ผู้บัญญัติศัพท์ Folklore ที่ว่าวิชาคหิชาวิทยา
 (Folklore) เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับ "วิถีชีวิต ประเพณี สิ่งที่อยู่ปฏิบัติ
 โชคกลาง บทเพลง สุภาษิต ฯลฯ จากอดีต" (William Thoms 1965: 4)
 และยังสอดคล้องกับข้อคิดของ Archer Taylor (1965: 34) ที่เสนอว่า
 คหิชาชาวบ้าน ได้แก่สิ่งที่มีการถ่ายทอดโดยทางประเพณี วิธีการถ่ายทอด ทำโดยคำพูด
 หรือโดยทางขนบธรรมเนียมประเพณี และปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น
 เพลงชาวบ้าน ปริศนาคำทาย สุภาษิต เป็นต้น

การที่เราจะศึกษาวัฒนธรรมจากคหิชาวิทยาหรือคหิชาชาวบ้านนั้น เราอาจ
 ศึกษาได้หลายทาง เช่น จากภาษาถิ่น นิทานพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อม
 เด็ก การละเล่นพื้นบ้าน เทพนิยาย เป็นต้น ภาษาถิ่น เป็นวัฒนธรรมที่สำคัญ
 อย่างหนึ่งเพราะเป็นเครื่องหมายที่แสดงถึงความรู้สึกนึกคิด ความเป็นอยู่ ขนบ
 ธรรมเนียมประเพณีของคนในท้องถิ่น ส่วนเพลงพื้นบ้าน "เกิดจากประเพณี ศาสนา

หรือวัฒนธรรมของกลุ่มชน" (ภิญโญ จิตต์ธรรม 2516: หน้าบท) ในคัมภ
 ของการศึกษาเทพนิยาย ก็เข้าลักษณะเดียวกัน อัจฉรา สังโยคะ (2525: 1)
 กล่าวว่า "การศึกษาเทพนิยายก็คือการศึกษาวรรณกรรม วรรณคดี ศาสนา อารยธรรม
 และประเพณี" การละเล่นสำหรับเด็กก็มีความสำคัญไม่น้อย ในการแสดงถึง
 วัฒนธรรมของไทย เจนภพ จบกระบวนวรรณ (2525: 137) ได้แสดงความคิด
 เห็นว่าควรจะมีหลักสูตรวิชานี้อยู่ในหลักสูตรของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยกล่าวไว้ว่า

ถึงเวลาแล้วหรือยังที่หลักสูตรของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัย
 ทั้งหลายแห่งทั่วประเทศจะได้บรรจุสิ่งนี้ เมื่อสำเร็จจ้อออกมาทำหน้าที่เป็นผู้
 อบรม สั่งสอน เยาวชนของชาติ จะได้สั่งสอนหรือยกยียดก็เอาเออะ
 ขอให้เพียงสิ่งที่ยกยียดให้เด็กนั้นมีความเป็นวัฒนธรรมแบบไทย ๆ

นอกจากจะศึกษาวรรณกรรมได้จากวิชาคติชนวิทยาสาขาต่าง ๆ แล้วเรา
 ยังสามารถศึกษาวรรณกรรมได้จากวรรณคดีหรือวรรณกรรมอีกด้วย เพราะวรรณกรรม
 เป็นเครื่องบันทึกความเป็นไปและวัฒนธรรมของชาติไว้ให้คนรุ่นหลังได้ทราบ ดังนั้น
 การอ่านวรรณกรรมก็คือการศึกษาวรรณกรรมนั่นเอง (พระยาอนุমানราชชน 2496:
 293-294) ในขณะเดียวกัน สิทธา พิณจิววอล (2515: 41) ก็ได้สนับสนุนคำกล่าว
 ของพระยาอนุমানราชชน โดยได้แสดงความเห็นว่า

วรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม การศึกษาวรรณคดีก็คือการให้นักศึกษา
 มีโอกาสเข้าใจวัฒนธรรมของชาติคนได้คือ วรรณคดีเป็นเรื่องแสดงความ
 เจริญรุ่งเรืองของสังคม ดังนั้นจึงมีผู้ใช้วรรณคดีศึกษา เพื่อให้เป็นพาหะ
 นำไปสู่ความเข้าใจทางวัฒนธรรมสาขาค่าง ๆ เช่น วัฒนธรรมการใช้
 ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี ความนิยมของชนในชาติ ซึ่งต่างกันไป
 ตามยุคตามสมัย

ด้วยเหตุที่วรรณคดีและคติชนวิทยาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ
 อย่างหนึ่ง ในการเรียนการสอนภาษาไทยจึงถือว่าการสอนวรรณคดีและคติชนวิทยา
 เป็นส่วนหนึ่งซึ่งจะขาดไม่ได้ เพราะมีส่วนเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของชาติมาก

โดยทั่ว ๆ ไป การศึกษาวรรณคดีในประเทศต่าง ๆ จะมีความมุ่งหมาย
 ดังที่ลีทชา ฟินิจวอล (2515: 40-45) กล่าวไว้โดยสรุปดังนี้

1. เพื่อภูมิรู้ระดับตน คนสมัยโบราณอ่านและเรียนวรรณคดีเพื่อเป็น
 วิชาการระดับตน คนยุโรปในปัจจุบันก็ยังนับถือยกย่องผู้มีความรู้ทางวรรณคดี ผู้
 ใดมีความรู้กว้างขวางเกี่ยวกับหนังสือและการเขียนก็เป็นผู้มีคุณค่าในสายตาของ
 สังคม
2. เพื่อศึกษาวัฒนธรรม วรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม การศึกษา
 วรรณคดีทำให้นักศึกษามีโอกาสเข้าใจวัฒนธรรมของชาติตนได้ดี และนำไปสู่ความรู้
 ความเข้าใจวัฒนธรรมสาขาต่าง ๆ อีก เช่น วัฒนธรรมการใช้ภาษา ขนบธรรมเนียม
 ประเพณี ความนิยมของคนในชาติซึ่งต่างไปตามยุคสมัย การแต่งกาย การครองชีพ
 และอื่น ๆ
3. เพื่อศึกษาภาษา เพราะภาษาเป็นสื่อแสดงความคิดของผู้แต่งวรรณคดี
 เราจึงจำเป็นต้องเข้าใจสื่อดังกล่าว เพื่อให้เข้าใจความคิดของผู้แต่งด้วย เพราะ
 การใช้ภาษาในวรรณคดีมิได้ประกอบด้วยคำและความหมายเท่านั้น แต่ยังประกอบ
 ด้วยศิลปะการคัดเลือกถ้อยคำที่มีเสียงรื่นหู ไพเราะ แล่นำมาเข้ารูปประโยค
 ฉันทลักษณ์ได้อย่างเหมาะเจาะชัดเจน ตรงกับความต้องการของผู้แต่งและสามารถ
 สร้างความเข้าใจให้แก่ผู้อ่านได้
4. เพื่อศึกษาวรรณศิลป์ อันเป็นจุดมุ่งหมายที่เข้าถึงแก่นแท้ของวรรณคดี
 เพราะวรรณคดีคือศิลปะ การศึกษาวรรณคดีจึงควรตั้งจุดประสงค์ที่สำคัญที่สุดไว้ คือ
 เพื่อศึกษาศิลปะ มุ่งค้นหาความงาม ความไพเราะ ความละเอียดละไม สักส่วนที่
 เหมาะสมและความกลมกลืนขององค์ประกอบทั้งหมด

รูประนีย์ นาคทรพรพ (2509: 2-3) ได้กล่าวถึงการศึกษาวรรณคดี
 ไว้ว่าการให้เด็กมีโอกาสศึกษาวรรณคดีไทย ก็เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็ก
 รู้ถึงความไพเราะ งดงามของภาษาไทย การสอนก็ควรสอนโดยชี้ให้เห็นความ
 สัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยกับขนบธรรมเนียมประเพณี ทั้งในแบบเรียน และทั้งที่

เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน เมื่อนักเรียนได้เห็นคุณค่าวัฒนธรรมแล้ว อาจเกิดความรู้สึกอยากเชิดชูทำนุบำรุงภาษาไทยขึ้นมาเอง กล่าวคือการเรียน วรรณคดีมีจุดประสงค์สำคัญประการหนึ่ง คือ ให้เรียนรู้แล้วจะได้รักสมบัติของบ้าน เมือง รักบ้านเมืองยิ่งขึ้น

ข้อคิดเห็นดังที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า วรรณคดีกับวัฒนธรรมผูกพันเกี่ยวข้องกันมาก จากผลงานวิจัยต่าง ๆ มักจะพบว่าโดยส่วนใหญ่แล้ว นักศึกษามักจะชอบเรียนวรรณคดีมากกว่าหลักภาษา ดังเช่นการวิจัยของ ศรีจันทร์ วิชาตรง (2514) และผกาศรี หงส์นาค (2518) เป็นต้น โดยให้เหตุผลที่ชอบเรียนวรรณคดีมากกว่าหลักภาษากว่า เนื้อหาทางวรรณคดีให้ทั้งความรู้ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน แต่เนื้อหาทางหลักภาษามากและยากแก่การเข้าใจ ซึ่งตรงกับคำพูดของ ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2523: 94) ที่ว่า "การสอนภาษาของคนมีความยากในตัวข้อหนึ่ง คือ นักเรียนไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องเรียน ครูที่สอนภาษาจึงต้องเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมดี มีศิลปะ มีกลวิธีแยบยลในการสอนยิ่งกว่าวิชาอื่น ๆ " ครูภาษาไทยจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในฐานะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้วิชาภาษาไทย ดังที่เทือก กุสุมา ณ อรุณยา (2514: 105) กล่าวไว้ว่า

ภาษาไทยซึ่งเป็นวิชาหนึ่งของวิชาสามัญ นับได้ว่าเป็นมีความสำคัญมากในการปูพื้นฐาน การสอนภาษาไทยมีวัตถุประสงค์ที่จะเชิดชูและคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมไทย อันเป็นสมบัติดั้งเดิมของบรรพบุรุษได้ให้มา หน้าที่ของสถานศึกษาชั้นอุดมศึกษาคือ คงไว้ ปรับปรุง และถ่ายทอดวัฒนธรรมภาษานี้ นักเรียนฝึกหัดครูมีหน้าที่ที่จะต้องทำคั้งกลาวนี้ ให้แก่นุชนรุ่นหลังต่อไป เป็นผู้กำชะตาภาษาไทย นับเป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่ง

สำหรับการเรียนการสอนวรรณคดีไทยโดยตรงนั้น สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์ (2523: 160-165) ได้ให้ข้อสังเกตไว้หลายประการ เช่น ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับวรรณคดี มีทัศนคติต่อวรรณคดี

พยายามปลูกฝังให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวรรณคดีไทย และเนื่องจากวรรณคดีเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ดังนั้น ครูจึงควรเน้นให้นักเรียนรู้คุณค่าของวรรณคดี ครูควรคำนึงถึงทั้งความงามของภาษา รูปศัพท์ต่าง ๆ ตลอดจนความรู้ด้านวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี นอกจากนี้ควรสอนวรรณคดีด้วยการให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด จากการสัมภาษณ์วิทยากร และ การศึกษานอกสถานที่ และควรพยายามสอนให้สัมพันธ์กับหลักภาษา เป็นต้น

นักวรรณคดีและผู้อื่นอีกหลาย ๆ ท่านก็ได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการเรียนการสอนวรรณคดีไว้อีกหลายลักษณะหลายประการดังนี้

มัทนี รัตนิน (2516: 10) ได้สรุปเกี่ยวกับการสอนวรรณคดีว่า การสอนวรรณคดีที่ถูกต้องคือการนำไปสู่แก่นแท้ของวรรณคดีนั้น ๆ โดยไม่บิดเบือน เสริมแต่ง ให้เลิศลอยเกินความจริง หรือยกย่องว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ราวกับพระพุทธรูป หิ้งศักดิ์ เราควรพยายามถ่ายทอดอย่างซื่อสัตย์ที่สุดให้นักเรียนรับรู้และเข้าใจความลึกซึ้งความรู้สึกของศิลปินอย่างแท้จริง ... เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พิจารณา วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ได้อย่างเต็มที่ นอกจากนั้นนักเรียนควรศึกษาและเข้าใจถึงความแตกต่างของสังคมแต่ละยุคแต่ละสมัย เพื่อจะได้เข้าใจคำว่าวรรณคดีได้ดี

ในต่างประเทศ ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนวรรณคดีเช่นกัน ดังที่ Robert Glaser ได้กล่าวถึงแนวโน้มในการสอนวรรณคดีว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่จะนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในรูปแบบของโปรแกรม เพื่อให้เด็กมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับนิสัยตัวละคร โครงเรื่อง สีสภาพ เขียน ครูผู้สอนควรใช้สื่อทัศนูปกรณ์มาช่วยในการสอนวรรณคดีนั้นน่าสนใจและมีประสิทธิภาพ โดยใช้เทปฟิล์มโทรทัศน์ และสื่อทัศนูปกรณ์อื่น ๆ ในรูปแบบโปรแกรมการสอน เช่น อาจนำภาพยนตร์มาใช้ร่วมกับการสอนละคร นำเทปมาร่วมสอนเกี่ยวกับการสอนการประพันธ์ (Robert Glaser 1965: 579)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การเรียนการสอนนั้น นอกจากจะใช้เทคนิคหรือวิธีสอนหลาย ๆ วิธี แล้ว วัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการสอนก็มีความสำคัญยิ่งประการหนึ่ง นอกจากนี้สิ่งที่จะเป็นองค์ประกอบสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น ก็คือ กิจกรรม หรือประสบการณ์ การเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งกิจกรรมเหล่านั้นอาจมีทั้งกิจกรรมในหลักสูตรและ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ในการสอนภาษาไทยเพื่ออนุรักษ์และถ่ายทอดวัฒนธรรมก็เช่นเดียวกัน กิจกรรมต่าง ๆ ย่อมมีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจในบทเรียนต่าง ๆ ที่ขึ้น มีผู้ให้ข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยไว้หลายลักษณะด้วยกัน เช่น สุจริต เพ็ชรขอบและสายใจ อินทร์พรหม (2523: 203-208) ได้ให้แนวทางในการจัดกิจกรรมในการสอนภาษาไทยไว้หลายลักษณะด้วยกัน คือ กิจกรรมในการสอนหลักภาษา เช่น การแสดงภาพนิทาน การวาดภาพประกอบ คำพังเพย สุภาษิต การต่อคำพังเพย การแสดงบทบาทภาษิตสาธิต และการแสดงละครประกอบการเรียนคำราชาศัพท์ การศึกษารวบรวมภาษาถิ่น เพลงกล่อมเด็ก คำสอนนิทานและนิยายปรัมปราของท้องถิ่นต่าง ๆ หรือเชิดวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับหลักภาษา กิจกรรมในการสอนวรรณคดี อาจจัดได้หลายอย่าง...เช่น การขับเสภา ร้องเพลง อ่านทำนองเสนาะ แสดงละครบทบาทสมมุติ การแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละคร การพ้อนรำประกอบการเรียนวรรณคดี การให้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งวิทยาการต่างๆ การจัดสัปดาห์วรรณคดี เป็นต้น

ในขณะเดียวกัน ประบุษ วัชรศิษฐ์ (2516: 113-116) เสนอแนะว่าในการสอนภาษาไทย อาจจัดกิจกรรมได้หลายลักษณะ เช่น รวบรวมภาษิตไทยหรือคติธรรมที่ได้จากวรรณคดี เชิดวิทยากรมาบรรยาย นำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ จัดวรรณคดีสัญจร หรืออาจสอดแทรกการละเล่นสำหรับพื้นบ้านลงไปในการเรียนการสอนด้วย นอกจากนี้สุดี ชัชวาลกิจ และสิริวัฒน์ ลายกนก (2524: 33-35) ยังได้ให้ข้อเสนอในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ไว้หลายประการ เช่น ส่งเสริมและรวบรวมการละเล่นของไทย

รวบรวมเพลงกล่อมเด็ก ปริศนาคำทาย สาธิตเพลงพื้นเมือง รวบรวมประเพณีที่สำคัญของไทย ศิลปการฟ้อนรำพื้นบ้านภาคต่าง ๆ และประกวดการเล่านิทานชาวบ้าน เป็นต้น

ธรรมชาติของวิชาคติชนวิทยาใกล้เคียงกับวรรณคดีเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ข้อมูลทางคติชนวิทยาหลายประเภท เช่น นิทาน ภาษิต ปริศนา คำพังเพย ฝนบทเพลง ฯลฯ ล้วนมีคุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ ยิ่งไปกว่านั้น เนื้อหาบางเรื่องของวรรณกรรมท้องถิ่น ซึ่งเป็นข้อมูลประเภทหนึ่งของคติชนวิทยายังเป็นอย่างเดียวกับวรรณคดี เช่น เรื่องขุนช้างขุนแผน พระลอ ไกรทอง พระรถเมรี พระสุธนนางมโนราห์ เป็นต้น

ในต่างประเทศมีผู้สนใจศึกษาทางคติชนวิทยา กันอย่างแพร่หลาย เช่น

J. Russell And George W. Boswell (1962) ได้ศึกษารวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับคติชนวิทยาโดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือพวกที่เกี่ยวกับการแสดง ความคิดเห็น ภาษาและพวกที่เกี่ยวกับวรรณคดี สิ่งที่เขามุ่งศึกษาอย่างลึกซึ้ง คือวรรณคดี ได้แก่พวกนิทาน ตำนาน มหาकाพย์ ละคร กลอน นิยาย เพลง ฯลฯ เขาย้ำว่า เรื่องราวต่าง ๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์ กับวรรณคดีเป็นอย่างมาก เพราะวรรณคดีส่วนใหญ่มาจากคติชนวิทยา นอกจากนี้ก็มีนักคติชนวิทยาตะวันตกอีกท่านหนึ่ง ซึ่งเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในหมู่นักคติชนวิทยา นั่นคือ Alan Dundes (1965) ซึ่งศึกษารวบรวมเรื่องราวทางคติชนวิทยา ซึ่งมีเนื้อหาสาระกล่าวถึง ความหมายของคติชนวิทยา วรรณคดีชาวบ้าน คติชนวิทยากัมพูชา คติชนวิทยากับการศึกษาวรรณคดี และหน้าที่ของคติชนวิทยา เขาได้ให้ข้อคิดว่า คติชาวบ้านหรือคติชนวิทยาให้ความรู้แก่นักวิชาการหลายสาขา โดยเฉพาะนักวรรณคดีจะศึกษาคติชาวบ้านในแง่ของวรรณกรรมและถือว่าคติชาวบ้านเป็นต้นกำเนิดของวรรณคดี

ด้วยเหตุที่คติชนวิทยาและวรรณคดีมีความสัมพันธ์กันหลายประการ เช่น

ในหลายประเทศคหิชนและวรรณคดีเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก มีหลายอย่างในวรรณคดีที่
ได้รับอิทธิพลจากคหิชน (ถึงแกว อักดากร 2519: 7) ดังนั้นการเรียนการสอน
คหิชนวิทยาจึงนับได้ว่ามีความสำคัญไม่น้อย

เทือก กุสุมา ณ อษุขยา (2512: 305-307) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ
การสอนวิชาคหิชนวิทยาหรือคหิชาวบ้านว่า

ในการสอนเนื้อเรื่องวิชาคหิชาวบ้าน ควรบันทึกเนื้อเรื่องไว้ในรายการ
ให้แน่นอน เพราะถ้าสอนโดยไม่กำหนดว่าเรื่องใดจะใช้เวลาสอนสัก
เท่าใด ก็อาจสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพลินไปจนสอนเรื่องอื่นไม่ทัน หรือ
สอนใดเนื้อเรื่องน้อยไป ส่วนวิธีสอนนั้นควรยึดถือเอาผู้เรียนเป็น
ศูนย์กลาง โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ทำมากกว่าผู้สอน และไม่ควรรู้ใช้แค่วิธี
บรรยาย แต่ควรสอนแบบให้ทำ (Learning by doing)

ในขณะที่เดียวกัน ถึงแกว อักดากร (2517: 285-287) ได้ให้ข้อคิด
ว่า การสอนคหิชนวิทยาควรจะลำดับเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นแรก ครูอาจารย์ควรจะสอนให้รู้จัก วัฒนธรรมพื้นบ้านนั้นประกอบ
ด้วยอะไรบางอย่าง หรืออีกนัยหนึ่ง คือ สอนให้รู้จักรูปแบบของข้อมูลคหิชนวิทยา
ขั้นนี้มุ่งให้นักศึกษารู้จักรูปแบบของข้อมูลทางคหิชนวิทยาว่ามีกี่แบบ
2. ขั้นที่ 2 ให้รู้จักวิธีรวบรวม การรวบรวมเป็นหลักสำคัญที่สุดของการ
ศึกษาคหิชนวิทยา ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลดิบจากการสัมภาษณ์ ไม่มีการแต่งเติม
เสริมทศ ขั้นนี้ควร เรียนทฤษฎีพอสมควรแล้วฝึกการรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นที่ 3 เป็นขั้นการวิจัย ซึ่งหมายถึงการนำข้อมูลมาวิเคราะห์
เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งในข้อมูลเหล่านั้น เพราะว่าข้อมูลมีคุณค่าสัมพันธ์
กับชีวิตและสังคมเป็นอย่างมาก เราอาจจะวิจัยและวิจัยของคุณค่าของข้อมูล
ได้หลายนัย

จากข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะหลาย ๆ ประการดังกล่าวข้างต้น จะชี้
ให้เห็นว่าการที่จะช่วยให้การเรียนการสอนภาษาไทยเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ
นั้นย่อมอาศัยองค์ประกอบหลายประการ ประการหนึ่งก็คือ แหล่งศึกษาค้นคว้าข้อมูล
ทางวัฒนธรรม ซึ่งนอกเหนือจากห้องสมุดแล้วก็คือ ศูนย์วัฒนธรรมวิทยาลัยครู

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ศูนย์วัฒนธรรมและการเรียนการสอนภาษาไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทย ปัจจุบันประเทศไทยเรามี การตื่นตัวทางวัฒนธรรมขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง จึงมีผู้สนใจค้นคว้าวิจัยทางด้านของ วัฒนธรรมเพิ่มขึ้น เป็นลำดับ ทั้งวัฒนธรรมโดยส่วนรวมของไทยและวัฒนธรรม พื้นบ้านดั้งเดิม

กอบแก้ว สิงห์ดี (2521) ศึกษาเรื่อง "ความคิดเห็นของนิสิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีต่อวัฒนธรรมไทย" โดยมีวัตถุประสงค์ ที่จะศึกษาความคิดเห็นของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีต่อ วัฒนธรรมด้าน ภาษา ศิลปกรรม วรรณคดี ศาสนา จรรยา มารยาท การแต่ง การ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม ถาม นิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2520 จำนวน 378 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ในด้านความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม นิสิตส่วนใหญ่ เข้าใจความหมายและลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างดี ในด้านความ รู้สึกซาบซึ้งต่อวัฒนธรรมไทย นิสิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นและซาบซึ้งต่อลักษณะ ความสำคัญของวัฒนธรรมไทย ด้านศิลปกรรม ภาษา ศาสนา จรรยา มารยาท การแต่งกาย และขนบธรรมเนียมประเพณีบางอย่างในด้านนี้ ส่วนความรู้สึกล ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย นิสิตมีความเห็นว่าปัจจุบันวัฒนธรรมไทย ด้านที่ได้เปลี่ยนแปลงไปในทางเลวลงมีดังนี้ การใช้ภาษา ความศรัทธาที่มีต่อ ศาสนา ความรู้สึกที่มีต่อวัฒนธรรมไทยการแต่งกาย การยึดมั่นในขนบธรรมเนียม ประเพณี การเคารพยกย่องผู้ใหญ่ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่า น่าจะมีการปลูกฝัง ความรู้สึกที่ดีทางวัฒนธรรมไทยด้านต่าง ๆ แก่นิสิต

นอกจากนี้นักวิชาการบางท่านยังมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของ วัฒนธรรมประเพณีไทย จึงได้ศึกษาและวิจัยในลักษณะของค่านิยมของไทย ดังเช่น สุจริต เพ็ชรขอบ (2525) ได้วิจัยเรื่อง "คุณลักษณะของเยาวชน

ไทยที่เพิ่งปรารภมา" โดยใช้แบบสอบถาม ตามกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มประชากรซึ่ง
 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา นักศึกษาวิทยาลัยครู ครู ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำ
 ชุมชน จากทุกภาคของประเทศ รวมประชากร 3000 คน สอบถามเกี่ยวกับ
 คุณลักษณะของเยาวชนที่เพิ่งปรารภมา ในด้านลักษณะท่าทาง ด้านความคิด ด้าน
 ลักษณะนิสัย ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านอารมณ์ ด้านวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม
 ประเพณี ด้านจริยธรรมและคุณธรรม ผลการวิจัย เฉพาะลักษณะที่เพิ่งปรารภมา
 ทางด้านวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี สรุปได้ว่าส่วนใหญ่แล้วเยาวชน
 หญิงของไทยทุกภาคเป็นผู้มีความละเอียดอ่อนและซาบซึ้งในความงามของ
 ธรรมชาติและศิลปต่าง ๆ ต้องมีความรู้และเข้าใจในขนบธรรมเนียมประเพณี
 อันดีงามของไทยอย่างแท้จริง นอกจากนี้ต้องเป็นผู้ที่รักและห่วงใยในวัฒนธรรม
 ไทย เป็นผู้ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีและตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรม
 ไทย ส่วนเยาวชนชายนั้น มีลักษณะที่เพิ่งปรารภมาคือ เป็นผู้ที่รักและห่วงใย
 ในวัฒนธรรมไทย สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง ให้ความร่วมมือและส
 สนับสนุนกิจการต่าง ๆ ที่อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย นอกจากนี้ต้องตระหนักถึง
 คุณค่าและเป็นผู้ที่เข้าใจในขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ของไทยอย่าง
 แท้จริง

นอกจากนี้ในด้านจริยธรรมและคุณธรรม ลักษณะที่เพิ่งปรารภมาคือ
 เยาวชนชาย ต้องเป็นผู้ที่รักความยุติธรรม มีกตัญญูรู้คุณคน กล่าวหา และเชื่อมั่น
 ในการทำความงามความดี เยาวชนหญิงเป็นผู้ที่มีความกตัญญูรู้คุณคน รักความ
 ยุติธรรมและเคารพผู้อาวุโส

ปัจจุบันการศึกษาค่านิยมเป็นที่น่าสนใจอย่างกว้างขวางทั้งในวงการ
 ศึกษา และระดับสูงคือรัฐบาล ซึ่งได้กำหนดค่านิยมไว้หลายประการด้วยกัน
 ในวงการศึกษ ชฎาพร พัทธวัชเรีเยร (2525) ได้ศึกษา"ความคิดเห็นเกี่ยว
 กับค่านิยมทางศีลธรรมของนักเรียนมัธยมในกรุงเทพมหานคร" โดยมีวัตถุประสงค์
 เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาใน

เรื่องการรักษาความอิสระ ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย การเคารพ ระบบ
 อาวุโส การถือพรรคถือพวก ตรงต่อเวลา การประหยัคมัธยัสถ์ การนิยมไทย
 การบำเพ็ญประโยชน์ และการพึ่งตนเอง ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม การบันทึกเรียน
 มัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร 8 โรงเรียน เป็นโรงเรียนรัฐบาล 4 โรงเรียน
 และโรงเรียนราษฎร์ 4 โรงเรียน จำนวนประชากร 800 คน ผลการวิจัยปรากฏ
 ว่า นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับค่านิยมทางสังคม 10 ประการ นักเรียน
 มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมไม่
 แตกต่างกันในระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 ในเรื่องการเคารพอาวุโส การถือ
 พรรคถือพวก ตรงต่อเวลา การประหยัคมัธยัสถ์ และการนิยมไทย แต่มีความ
 คิดเห็นที่แตกต่างกันในระดับความมีนัยสำคัญ .05 ในเรื่องการรักษาอิสระ ความ
 รับผิดชอบ ระเบียบวินัย การบำเพ็ญประโยชน์ การพึ่งตนเอง นอกจากนี้ผู้วิจัย
 ให้ข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ให้โอกาสนักศึกษา
 ได้พัฒนาค่านิยมทางสังคม เช่น ชุมชนต่าง ๆ กิจกรรม หรือนิทรรศการ เป็นต้น

การศึกษาวิจัยด้านวัฒนธรรม นอกจากจะศึกษาโดยการสำรวจความ
 คิดเห็นดังกล่าวมาแล้ว ยังมีผู้สนใจศึกษาถึงวิธีการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม
 โดยวิธีต่าง ๆ กัน เช่น ชนิดา วัชวุฒิกเกียรติ (2524) ได้ทำการวิจัยเชิง
 ทดลองเรื่อง "การทดลองการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่เด็กวัยรุ่น
 ในจังหวัดเชียงใหม่" การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการ
 ถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของกลุ่มทดลองซึ่งถ่ายทอดโดยวิธีสอนโดย
 อยู่ค่ายพักแรม วิธีสอนในห้องเรียน และวิธีสอนแบบควบคุม ที่มีต่อความรู้และ
 ทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของเด็กวัยรุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่ม
 ตัวอย่างในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนรัฐบาล
 สหศึกษาในเชียงใหม่ปีการศึกษา 2523 จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ใน
 การเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบทดสอบวัดความรู้ในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น
 และแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า

การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วยวิธีสอนโดยอยู่ค่ายพักแรมทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นและทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การถ่ายทอดมรดกวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วยวิธีสอนในห้องเรียนทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้และทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วยวิธีสอนโดยอยู่ค่ายพักแรมมีความรู้และทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น มากกว่ากลุ่มที่ได้รับการถ่ายทอดด้วยวิธีสอนในห้องเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้มีการทดลองการถ่ายทอดมรดกวัฒนธรรมทางท้องถิ่นในภาคเหนือแล้ว ในภาคกลางก็ได้มีการทดลองในลักษณะเดียวกัน โดย จูไร วังสิกรรพุม (2524) ได้วิจัยเรื่อง " การทดลองถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น แก่เด็กวัยรุ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา" การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลการทดลองการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของกลุ่มทดลองซึ่งถ่ายทอดโดยวิธีสอนโดยอยู่ค่ายพักแรม วิธีสอนในห้องเรียน และวิธีสอนแบบควบคุม ที่มีต่อความรู้และทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของเด็กวัยรุ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2523 จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดความรู้และแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นทั้ง 3 วิธี คือ วิธีสอนโดยอยู่ค่ายพักแรม วิธีสอนในห้องเรียน และวิธีสอนแบบควบคุมทำให้ความรู้และทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มสอนโดยอยู่ค่ายพักแรมมีความรู้และทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มสอนในห้องเรียน และกลุ่มสอนแบบควบคุม ในขณะที่เดียวกัน กลุ่มสอนใน

น้องเรียนเมื่อความรู้และทัศนคติต่อพรรคทางวัฒนธรรมต้องดีมากกว่าคู่สอน
แบบควบคุม

งานวิจัยของกอบแก้ว สิงห์ดี ชนิศา วัชรวิเชียรกี รวมทั้ง
ของจุไร รังสิกรรพุม ต่างก็ตรงกับข้อคิดเห็นของวัลลภา ไทยจินดา (2525:
40) ที่กล่าวว่า

เรื่องของวัฒนธรรม (Culture) เป็นเรื่องที่จะสอนกันไม่ได้
ง่าย ๆ เหมือนกับการสอนภาษา เพราะวัฒนธรรมนั้นจะไม่เปิดเผย
ตัวเองออกมาให้เราเห็นอย่างแจ่มแจ้งชัดเจน แยกตัวแบ่งตัวเอง
ออกมาในรูปของกฎเกณฑ์ของสังคม อยู่ในความคิด ทัศนคติ และความ
เชื่อของคนในสังคมนั้น ที่สะท้อนออกมาในรูปของการแสดงพฤติกรรม
และการดำเนินชีวิต ซึ่งจะแตกต่างกันออกไปตามแต่ละชาติแต่ละ
ภาษา

การศึกษาวัฒนธรรมนอกจากจะวิจัยวัฒนธรรมไทยเราแล้วยังได้มีการ
ศึกษาเปรียบเทียบในลักษณะศึกษาข้ามวัฒนธรรมระหว่างประเทศดังการศึกษา
วิจัยเรื่อง "การศึกษาข้ามวัฒนธรรมเรื่องกระบวนการและความเชื่อและค่านิยมหลัง
ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย สิงคโปร์ และสหรัฐอเมริกา"
ของพิมพ์ใจ มีชัยแกรนท์ (2524) การศึกษาค้างนี้ เป็นการศึกษาข้าม
วัฒนธรรม เพื่อศึกษากระบวนการและความเชื่อของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยจากประ
ประเทศไทย สิงคโปร์ และสหรัฐอเมริกา จุดประสงค์อีกประการหนึ่งของ
การวิจัย คือ การศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมหลังของนักศึกษา
อันได้แก่ เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัญชาติ และภูมิหลังทาง
ศาสนา กับความเชื่อในด้านต่าง ๆ ความเชื่อที่ทำการศึกษานี้ครอบคลุมเนื้อหา
อย่างกว้าง ๆ ในเรื่อง ปรัชญาเกี่ยวกับมนุษย์ วัฒนธรรมสังคม การเมือง
และเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจากประเทศไทย 150 คน สิงคโปร์
150 คน และสหรัฐอเมริกา 150 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบ
สอบถาม ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของนักศึกษาแต่ละประเทศแตกต่างกัน

และกันในด้าน การเกาะกลุ่มของความเชื่อ ความเชื่อเรื่องความมีอิสระในการ มีความสัมพันธ์ทางเพศ ไม่ได้รวมอยู่ในองค์ประกอบใดของนักศึกษาไทย ความเชื่อเรื่องดวงวิญญาณที่นอกเหนือไปจากชนชาติ การค้าบางเสรี และการเปลี่ยนแปลงสังคมไม่ได้รวมอยู่ในองค์ประกอบใดของนักศึกษาสิงคโปร์ แต่ความเชื่อทั้งหมดนี้รวมอยู่ในองค์ประกอบต่าง ๆ ของนักศึกษามาเมริกัน เฉพาะความเชื่อของนักศึกษาไทยนั้นมีองค์ประกอบ 5 องค์ และองค์ประกอบที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมโดยตรงคือ องค์ประกอบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยความเชื่อที่ว่า มีพระเจ้าที่ยิ่งใหญ่สูงสุด (Supreme Being) มีจิตวิญญาณ มีสวรรค์ และดวงวิญญาณที่นอกเหนือชนชาติ

สำหรับงานวิจัยทางวัฒนธรรมเองต่างประเทศ ที่ผู้ศึกษาวิจัยได้นำ มาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ได้แก่งานวิจัยของ

Loyd Joseph Guidry (1972 : 2164-A - 2165-A) ซึ่งทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้แบบเรียนเบื้องต้นและวรรณคดีสำหรับเด็ก โดยแบ่งงานวิจัยเป็น 5 บท ดังนี้คือ

บทที่ 1 เกี่ยวกับทัศนคติของคนปัจจุบันที่มีต่อหลักศีลธรรมจรรยาใน โขเวียก

บทที่ 2 ตัวอย่างของแบบเรียนที่จัดทำขึ้นเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด ใฝ่รู้พร้อมที่จะปฏิบัติตน เพื่อกลุ่มคอมมิวนิสต์และบ้านเกิด

บทที่ 3 แสดงถึงวิธีที่ชาวโขเวียกใช้แบบเรียนในการสอนเพื่อทำให้ เขาวชนเป็นสมาชิกผู้รับผิดชอบหมู่คณะ มีความขยันขันแข็งและตระหนักถึงบทบาท ของคนก่อประเทศ

บทที่ 4 แสดงตัวอย่างวิธีที่ชาวโขเวียกสอนเขาวชนเกิดความรัก ซาหรืออย่างแรงกล้า และถือว่ามิตรภาพและความรักฉันพี่น้องจะเกิดขึ้นเฉพาะ คนในกลุ่มสังคมนิยมเท่านั้น

บทที่ 5 สรุป

งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าแบบเรียนเบื้องต้นและวรรณคดีสำหรับเด็กของโรงเรียนประกอบด้วยศีลธรรมจรรยามากมายซึ่งครูจะทอรับฝึกสอนในการสอนศีลธรรมจรรยานั้นให้แก่เด็กของคนด้วย

นอกจากงานวิจัยทางกลุ่มสังคมนิยมแล้ว ประเทศประชาธิปไตยทางตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สหรัฐอเมริกาก็คำนึงถึงความสำคัญของการสอนศีลธรรมหรือจริยศึกษากับการสอนวรรณคดีเช่นเดียวกัน โดยจะเห็นได้จากงานวิจัยของ Keven Sue Bailey (1981) ซึ่งวิจัยเรื่อง "การศึกษาจริยธรรมผ่านทางวรรณคดี" จุดประสงค์ของการศึกษารังนี้ก็เพื่อแสดงว่า "กระบวนการพัฒนาความรู้ความจำและความเข้าใจไปสู่การศึกษাজริยธรรม" ของ Kohlberg อาจจะเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ นอกจากนี้เพื่อแสดงว่ากระบวนการของ Kohlberg สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเลือกคุณนวนิยายที่ได้รับความนิยมมากในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาได้อย่างไร การศึกษารังนี้จะศึกษาปัญหา 3 ประเด็นคือ

1. เพื่อชี้ให้เห็นว่า ความตั้งใจและการเตรียมตัวพร้อมของครูช่วยให้สามารถอภิปรายปัญหาเกี่ยวกับเรื่องราวทางจริยธรรมที่ปรากฏในวรรณคดี ได้
2. เพื่อแสดงถึง นวนิยายที่ได้รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวางให้อ่านในระดับมัธยมศึกษา
3. เพื่อแสดงถึงวิธีหรือแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาค่านจริยธรรมโดยผ่านทางวรรณคดีนั้น ทั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดของ Kohlberg ที่ว่า "กระบวนการพัฒนาความรู้ ความจำ และความเข้าใจ ย่อมนำไปสู่การศึกษাজริยธรรม"

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยครูที่สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับ 9 - 12 ของเมือง Bartholomew, Clark, Floyd, Harison และ Jackson ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของรัฐ Indiana เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด และแตกต่างกัน เครื่องมือชิ้นที่ 1 ใช้เก็บข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการวิจัย เพื่อศึกษาความตั้งใจและความคาดหวังในการเตรียมพร้อมของครูในการอภิปราย นัยนาหรือเรื่องราวทางจริยธรรม ซึ่งปรากฏในบทเรียนวรรณคดี เครื่องมือชิ้นที่ 2 ใช้สอบถามหัวหน้าภาควิชาภาษาอังกฤษในเขต 5 จังหวัดข้างต้นเกี่ยวกับรายชื่อวรรณกรรมปัจจุบันที่ภาควิชาสนับสนุนให้อ่าน จุดประสงค์ในการสำรวจโดยใช้ เครื่องมือชิ้นที่ 2 ก็เพื่อแสดงรายชื่อวรรณกรรมปัจจุบันที่ได้รับความนิยมสูง ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ของเรื่องราวทางจริยธรรมที่มุ่งชวน น่าสงสัยและขัดแย้งกัน ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบสอบถามเพื่อหยิบยกเอาเนื้อหาใน วรรณกรรมแต่ละเรื่องซึ่งสามารถชี้ให้เห็นได้ว่า ข้อกำหนดต่างๆทางจริยธรรม นั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดของ Kohlberg ที่ว่า "การที่จะบอกได้ว่าน่าสงสัย นั้นต้องมีเรื่องราวทางจริยธรรมในลักษณะที่ขัดแย้งกัน 2 เรื่องหรือมากกว่านั้น" ต่อมาผู้วิจัยเลือกวรรณกรรมที่ได้รับการสนับสนุนให้อ่านมากที่สุดมา แล้วปรับปรุง แบบสำหรับการนำกระบวนการพัฒนาความรู้ความจำ ความเข้าใจนำไปสู่การ ศึกษาจริยธรรม ของ Kohlberg มาใช้ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในชั่วโมง - วรรณคดีได้ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ครูที่ตอบแบบสอบถามมากกว่าร้อยละ 95 ตอบว่า ชอบอภิปราย ถึงเรื่องราวต่างๆทางจริยธรรมทั้ง 10 ข้อ ให้เกี่ยวเนื่องสอดคล้องกับการเรียน การสอนวรรณคดี

2. ครูภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ได้สำรวจและประเมินตัวเองเกี่ยวกับการเตรียมพร้อมในการอภิปรายเรื่องราวทางจริยธรรมโดยให้สอดคล้องกับการ เรียนการสอนวรรณคดี อย่างไรก็ตามยังไม่ปรากฏผลชัดเจนว่า การประเมิน ผลตัวเองของครูเป็นประการใด

3. นวนิยาย ทั้ง 20 เรื่อง ที่ได้รับความนิยมมากในระดับมัธยมศึกษา จะมีเรื่องราวเกี่ยวกับจริยธรรมที่ยุ่งยากและน่าสงสัยอย่างน้อย 1 เรื่อง

4. ยุทธวิธีในการสอน 5 ชั้น ของ Beyer สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในเนื้อหาที่มีข้อขัดแย้งในนวนิยายที่ได้รับการสนับสนุนร่วมกันในการอ่าน

นั่นเป็นการสนองความมุ่งหมายที่ต้องการแสดงให้เห็นว่า "กระบวนการพัฒนาจริยธรรมของ Kohlberg สามารถนำมาใช้ได้โดยผ่านทางวรรณคดี"

งานวิจัยดังกล่าวของ Bailey ตรงกับความคิดเห็นของคนไทยส่วนใหญ่ที่ว่า เราสามารถศึกษาจริยธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ จากวรรณคดีไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศูนย์วัฒนธรรม เนื่องจากศูนย์วัฒนธรรมเป็นหน่วยงานที่ค่อนข้างใหม่ของวิทยาลัยครู แม้ว่าจะได้เริ่มงานมานานแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ ส่วนใหญ่จะเริ่มได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหน่วยประจำกระทรวงของศูนย์ชุมนุมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย กองวัฒนธรรม กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อ พ.ศ. 2519 นี้เอง ดังนั้นจึงยังไม่มีผู้วิจัยบทบาทของศูนย์วัฒนธรรมวิทยาลัยครูที่มีต่อการ เรียนการสอนโดยตรงมาก่อน

ส่วนงานวิจัยเกี่ยวกับศูนย์วัฒนธรรมโดยตรงนั้น เพิ่งจะมีผู้ทำวิจัยเพียงท่านเดียว คือ นางรุ้ง สุขพรรณ (2524) ได้วิจัยเรื่อง "บทบาทและผลการปฏิบัติงานของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมในการเผยแพร่ฟื้นฟู พัฒนาความคิด จิตใจและส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นต่อประชาชนในชนบท" วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและประเมินผล (Evaluate) โครงสร้าง หน้าที่ บทบาทและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมในการเผยแพร่ความคิด ทัศนคติ ฟื้นฟูจิตใจ และวัฒนธรรมท้องถิ่นต่อประชาชนในชนบท โดยทำการศึกษาศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมจังหวัดต่าง ๆ รวม 51 ศูนย์ มีประชากรที่ศึกษา 1000 คน ผลการวิจัยพบว่า ความร่วมมือของประชาชนในการร่วมดำเนินการให้ความร่วมมือดีมากในทุกด้านที่ดำเนินงาน กิจกรรมที่ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมดำเนินงาน มี

กิจกรรมด้านมนุษยศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือศิลปะและกีฬา สำหรับบัณฑิตและ
 อุดมสรณ์ในการดำเนินงานนั้น พบว่า มีบัณฑิตด้านชาควัสดุอุปกรณ์ ชาคงบประมาณ
 ชาติเจ้าหน้าที่ ชาติการสนับสนุนโครงการหรือกิจกรรม ส่วนในค้ำบัจจยที่จะวิจัย
 ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานนั้นมีบัจจยที่จะเลื้ออำนวยค้อการปฏิบัติงานของ
 ศูนย์นั้น พบว่าของให้กำหนดนโยบายที่แน่นอน สนับสนุนนโยบายให้มากขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาไทย การสอนเป็นกระบวนการ
 การในการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน กระบวนการ
 ต่าง ๆ เหล่านี้จะนับรวมทั้งแต่หลักสูตร เนื้อหาวิชา วิธีสอนและกิจกรรม กิจกรรม
 เสริมหลักสูตร ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล ในการเรียนการสอนภาษาไทย
 ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง และระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยครูก็เช่น
 เดียวกัน นอกจากจุดประสงค์เพื่อจะให้นักศึกษาได้ใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการ
 ติดต่อสื่อสารแล้ว ยังมีจุดประสงค์เพื่อให้ตระหนักว่า ภาษาไทยมีความสำคัญเพราะเป็น
 ภาษาประจำชาติ และเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย ที่จะต้องรักษาไว้ ให้ตระหนัก
 ถึงคุณค่าของศิลปะการใช้ภาษา และซาบซึ้งในสุนทรียภาพของวรรณกรรมไทย
 ดังนั้นเนื้อหาวิชาที่จะช่วยสนองจุดประสงค์ดังกล่าว จึงเป็นเนื้อหาวิชาที่จะต้องมีส่วน
 เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทย ซึ่งจะอยู่ในรูปของวรรณคดีไทย วรรณกรรมท้องถิ่น
 ภาษาถิ่น และคติชนวิทยา เป็นต้น ซึ่งการเรียนการสอนวิชาเหล่านี้ ถ้ามีศูนย์
 วัฒนธรรมวิทยาลัยครูเป็นแหล่งสนับสนุนข้อมูล และกิจกรรมในว้บกว้างๆ ย่อมจะช่วย
 ให้การเรียนการสอนภาษาไทยได้ผลดีขึ้น

ได้มีผู้ศึกษาค้นคว้าวิจัย เนื้อหาวิชาภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทย
 ไว้หลายลักษณะ ทั้งทางด้านวรรณกรรมท้องถิ่นและคติชนวิทยา เช่น

ประคอง นิมมานเหมินทร์ (2510) ได้ศึกษาเรื่อง "ลักษณะวรรณ
 กรรมภาคเหนือ" โดยค้นคว้ารวบรวมงานของนักเขียนล้านนาไทยในสมัยต่าง ๆ
 เริ่มตั้งแต่สมัยหลังการสังคายนาพระธรรมวินัยครั้งที่ 8 ใน พ.ศ. 2020 ที่

เชียงใหม่ มีวรรณกรรมเกี่ยวกับศาสนาและประวัติศาสตร์ล้านนาไทย วรรณกรรมประเภทโคลง คำขอ และได้นำวรรณกรรมเหล่านั้นมาวิจารณ์ในคำนำภาษาฉันทลักษณ์ เนื้อเรื่อง และคติธรรม ตลอดจนชี้แจงอิทธิพลที่ได้รับจากวรรณกรรมภาคกลางและสรุปลักษณะเฉพาะของวรรณกรรมภาคเหนือ

ต่อมา ประจักษ์ สว่างแสง (2516) ได้ศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมจากคำบาลีศรีศรีมาศ จังหวัดสุโขทัย โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะรวบรวมวรรณกรรมไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แล้วนำมาแยกหมวดหมู่และวิจัยวรรณกรรมตามโลกทรรศน์ของชาวคำบาลีศรีศรีมาศ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าภาคสนามโดยมีวิทยากรพื้นบ้านเป็นผู้ให้ข้อมูล 15 คน ซึ่งผู้วิจัยได้บันทึกไว้ด้วยเครื่องบันทึกเสียง จากนั้นก็บรรยายภาคขณะเล่าบทเห่ภาพวิทยากรและสถานที่ด้วยภาพถ่าย หลังจากนั้นจึงจัดรวบรวมข้อมูลรวม 112 เรื่อง เป็นนิทาน 63 เรื่อง นิยาย 22 เรื่อง ประวัติ 2 เรื่อง แห่ 25 เรื่อง และเพลง 2 เพลง ผลจากการวิเคราะห์วรรณกรรมปรากฏว่าชาวคำบาลีศรีศรีมาศให้ความสำคัญแก่จริยธรรมเป็นอย่างมาก จริยธรรมนี้มีพื้นฐานมาจากพระพุทธศาสนา เน้นจิตใจที่เที่ยงม วิธีการอันรอบคอบ ตลอดจนการใช้วาจาอันเป็นมงคล การเล่าเรื่องให้ซับซ้อน และสนุกสนาน โดยเฉพาะในมุขตลกนั้น ใช้วิธีบิดเบือนเรื่องจากความเป็นจริง บางครั้งใช้ถ้อยคำหยาบโลน แต่ทว่าเรื่องเหล่านี้ก็มีคติธรรมแฝงอยู่

นอกจากการศึกษาวรรณกรรมของไทยโดยตรงแล้ว ยังมีผู้สนใจศึกษาถึงวรรณกรรมและคุณค่าของวรรณกรรมของชนกลุ่มน้อยทางวัฒนธรรมในประเทศไทย (สัญชาติไทย) แต่เชื้อชาติอื่น ดังเช่น

สุริยา คงประเสริฐ (2522) ได้ศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมไทยรามัญ คำบาลีคลองคาคค อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นข้อมูลที่เป็นนิยาย นิทาน และนิทานอิงประวัติศาสตร์ โดยข้อมูลขั้นต้นได้มาจากการสัมภาษณ์ ผู้รู้เรื่องเหล่านี้เป็นอย่างดี เชื้อสายรามัญ (มอญ) จากคำบาลีคลองคาคค

10 คน จาก 5 หมู่บ้าน นอกจากใช้ข้อมูลรอง คือเอกสารจากที่ว่าการอำเภอ โหหาราม กลองช้างเมือง กระทรวงมหาดไทย วัดคงคารามและหอสมุดต่าง ๆ ข้อมูลที่ได้แยกเนื้อหาเป็น 6 ประเภท จากที่รวบรวมมา 48 เรื่อง คือนิยาย นิทานเรื่อง สัตว์ นิทานมุขตลก นิทานคติ นิทานทรงเครื่อง และนิทานอิงประวัติศาสตร์ ผลจากการวิเคราะห์ ข้อมูลปรากฏว่าวรรณกรรมเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงชนบทรรมนิยม ประเพณีของไทยรามัญหลายประการ เช่น สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหาร แนวความคิด ความเชื่อ ตลอดจนสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทย รามัญ คำบอกของคาดว่าส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลมาจากพระพุทธรักษา นอกจากนั้นวรรณคดีไทย และบางเรื่องก็คล้ายกับนิทานพื้นบ้านในท้องถิ่นต่าง ๆ ของไทย ตลอดจนให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของสถานที่ที่สำคัญด้วย

ในค่านของวรรณกรรมท้องถิ่นนั้น มีผู้สนใจนำวรรณกรรมท้องถิ่นที่สำคัญ และเป็นที่ยุ้จักกันดีในหมู่ประชาชน นักศึกษาคลออกจนผู้สนใจทางวรรณกรรม มาศึกษา วิเคราะห์โดยตรง เป็นเรื่อง ๆ ไป ในภาคเหนือของประเทศไทยก็มีผู้นำวรรณกรรม ท้องถิ่นมาศึกษาวิเคราะห์เช่นเดียวกัน ดังเช่นงานวิจัยของ ทรงศักดิ์ อึ้งออง ณ ปรากฏวัฒนาภูด (2519) ซึ่งได้ศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมท้องถิ่นภาคเหนือ โดยอาศัย แนวการศึกษาเชิงสังคมวิทยาเรื่อง "การวิเคราะห์วรรณกรรมล้านนาไทย เรื่อง เจ้าวิฑูร สอนหลาน และพระสอสอนโลก" จุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์วรรณกรรมทั้ง สองเรื่องในค่านลักษณะคำประพันธ์ เนื้อหา คุณค่าด้านการประพันธ์ คือหาค่านิยม ของสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ปรากฏในวรรณกรรมล้านนาไทยทั้งสองเรื่อง นอกจากนี้ เพื่อเปรียบเทียบวรรณกรรมเรื่องเจ้าวิฑูร สอนหลานและพระสอสอนโลก กับ วรรณกรรมไทยภาคกลาง ในประชุมโคลงโลกนิติ ในค่านความคล้ายคลึงของเนื้อหา และแนวคิด ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเอกสารซึ่งเป็นข้อมูลรองทั้งสิ้น และจากการ สัมภาษณ์วิทยากรผู้มีความรู้ทางวรรณกรรมล้านนาไทย แล้วจึงวิเคราะห์วรรณกรรม โดยอาศัยแนวการศึกษาในเชิงสุนทรียศาสตร์และเชิงสังคมวิทยา ผลการศึกษา ปรากฏว่า ในลักษณะรูปแบบหรือศิลปะการประพันธ์ วรรณกรรมทั้ง 2 เรื่อง

ประกอบด้วยสุภาษิตที่เรียบง่ายและที่เด่นในกลวิธีการ เปรียบเทียบ ส่วนในลักษณะของเนื้อหา คำสอนต่าง ๆ ที่ปรากฏในวรรณกรรมเป็นบันทึกส่วนหนึ่งซึ่งสะท้อนให้เห็นค่านิยมของสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นล้านนาไทยสมัยหนึ่ง ประกอบด้วยคติธรรม คำสอนค่านิยมจริยศาสตร์ที่ผู้อ่านสามารถจะศึกษาและคัดเลือกมาเป็นคุณาหารณ์ในการดำเนินชีวิตปัจจุบันได้

นอกจากการศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมท้องถิ่นและคติชนวิทยา โดยการศึกษารวบรวมและวิเคราะห์คุณค่าแล้ว ยังมีผู้สนใจศึกษาต่อไปอีกว่า วรรณกรรมท้องถิ่นและคติชนวิทยา จะมีบทบาทต่อการเรียนการสอนภาษาไทยอื่น ๆ อย่างไรบ้าง เช่น

นพคุณ คุณาชีวะ (2516) ศึกษาเรื่อง "บทบาททางการศึกษาของปริศนาของไทย" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะรวบรวมปริศนาพื้นเมืองของไทยจากบรรดาหนังสือที่รวบรวมไว้แล้วทุกภาค แล้วจัดทำปริศนาตามแบบสากลโดยใช้หนังสือ English Riddles From Oral Tradition ของ Archer Taylor เป็นหลัก เพื่อศึกษาบทบาทของปริศนาพื้นเมืองในหมู่เด็กไทย และเพื่อเป็นแนวทางในการใช้ปริศนาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการสอนภาษาและฝึกเชาวน์ วิธีวิจัย จัดจำแนกปริศนาเป็นหมวดหมู่ตามวิธีของ Archer Taylor แล้วใช้แบบทดสอบปรนัยตามปริศนาต่าง ๆ กับนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลทั้งชายหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของเขตภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคอีสาน ภาคละ 200 คน ชาย 100 คน หญิง 100 คน รวม 800 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ลักษณะของปริศนากำทายไทยคล้ายปริศนาของอังกฤษ นักเรียนทั้งชายและหญิงมีความสามารถในการตอบปริศนาไม่แตกต่างกัน เพราะฉะนั้นปริศนาพื้นเมืองของไทยจะช่วยให้ส่งเสริมความเข้าใจในการเรียนภาษาและฝึกจินตนาการ ดังนั้นปริศนาพื้นเมืองของไทยจึงควรเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการสอนภาษาและวรรณคดี นอกจากนี้ผู้วิจัยยังให้ข้อเสนอแนะว่า ในการสอนครูอาจนำปริศนาพื้นเมืองไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในการสอนโดยสอดแทรกลงในเนื้อหาและกิจกรรมการสอนตามความเหมาะสม

ซึ่งอาจช่วยให้เกิดความสนใจในการเรียนการสอนภาษาไทยมากขึ้น และอาจช่วยให้เด็กสนใจในมรดกทางวัฒนธรรมชิ้นนี้

เพลงพื้นบ้านและการละเล่นพื้นบ้าน นับได้ว่าเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นในด้านของวัฒนธรรมและการแสดงที่จะแสดงข้อมูลในด้านความเชื่อ เศรษฐกิจ ชีวิต ความ เป็นอยู่ ภาษา วรรณกรรมและสุนทรียศาสตร์ (ปราณี วงษ์เทศ 2525: 66-67) ดังนั้นจึงมีผู้สนใจศึกษาถึงคุณค่าของเพลงพื้นบ้าน ดังเช่น สุมาวาลัย เรื่องเลข (2518) ศึกษาเพลงพื้นเมืองจากคำบอกเล่าของอำเภอมโนรมย์ จังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับเพลงกล่อมเด็ก เพลงประกอบการเล่นพื้นเมือง เพลงประกอบพิธีต่าง ๆ บทกวีวาทะ และบทเทศซึ่งได้จากวิทยากรพื้นบ้านจำนวน 12 คน ได้ข้อมูลเกี่ยวกับเพลงพื้นเมืองรวม 161 เพลง ผู้วิจัยได้นำเพลงเหล่านั้นมาวิเคราะห์ ผลจากการศึกษาค้นคว้าพบว่า เพลงเป็นส่วนสำคัญในชีวิตประจำวันของคนในสังคมชนบท เริ่มตั้งแต่ยังเป็นเด็กเล็ก ๆ ก็มีเพลงกล่อมเด็ก เพลงปลอบเด็ก ซึ่งมีความรักหรือผู้เลี้ยงดูจะต้องกล่อมหรือร้องปลอบเมื่อเด็กโตขึ้นก็มีเพลงประกอบการเล่น เมื่อย่างเข้าสู่วัยหนุ่มสาวก็มีเพลงประกอบการเล่น เพลงที่ร้องประกอบการทำงาน เพลงประกอบพิธี เข้ามาเกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นธรรมชาติในการแสวงหาความบันเทิงของมนุษย์ ซึ่งปรากฏอยู่ทุกวัยและทุกโอกาส จึงมีการบรรยายความในใจเกี่ยวกับสิ่งที่ได้พบเห็น สิ่งที่เกิดให้เกิดความประทับใจ เหตุการณ์สำคัญ ความเชื่อ ประเพณี สภาพสังคม แนวปฏิบัติคน มาเป็นเพลงพื้นเมืองซึ่งร้องประกอบการเล่นและการทำงาน ในด้านอันหลังนี้ เพลงพื้นเมืองส่วนใหญ่จะเป็นกลอนชาวบ้าน ในวรรคหนึ่งมีตั้งแต่ 3-12 คำ ส่วนใหญ่จะเป็นเพลงสั้น ๆ การใช้คำเป็นคำที่เข้าใจง่าย สัมผัส เน้นสัมผัสมากกว่าสัมผัสใน

นอกจากนี้ ได้มีผู้สนใจวิจัยเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านหลายท่าน เช่น สมจิตร กัลยาณิณี (2524) ได้วิเคราะห์เพลงพื้นเมืองและการละเล่นพื้นเมืองของจังหวัดสุรินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะรวบรวมเพลงพื้นเมืองและการละเล่นพื้นเมืองของจังหวัดสุรินทร์นำมาวิเคราะห์คุณค่าด้านภาษา สังคมวิทยา จริยศาสตร์

จิตวิทยา คนตรี อารมณ์ และการแสดงการละเล่นพื้นเมือง นอกจากนี้เพื่อประมวล
 ความคิดเป็นของนักศึกษาและประชาชนจังหวัดสุรินทร์ เกี่ยวกับคุณค่าของเพลง
 พื้นเมืองและการละเล่นพื้นเมือง ผู้วิจัยได้รวบรวมเพลงพื้นเมืองและการละเล่น
 พื้นเมืองที่เ็นของบุคคลภูมิและทุกภูมิภาค แล้วนำมาวิเคราะห์คุณค่าตามเกณฑ์การ
 วิเคราะห์ที่สร้างขึ้นในคำนำภาษาและคำอื่น ๆ หลังจากนั้นจึงสร้างแบบสอบถาม
 1 ชุด เพื่อถามนักศึกษาวิทยาศาสตร์สุรินทร์วิชาเอกภาษาไทยทั้งภาคปกติและภาค
 บุคคลากร จำนวน 100 คน และประชาชนชาวสุรินทร์ในเขตอำเภอเมือง 100 คน
 แล้วนำมาวิเคราะห์ผลจากการวิเคราะห์เพลงพื้นเมืองของจังหวัดสุรินทร์ ปรากฏ
 ว่ามีคุณค่าทางคำอาการม คนตรี ภาษา สังคมวิทยามาก ในคำนำของวัฒนธรรม
 นักศึกษาและประชาชนเห็นว่าเพลงพื้นเมืองและการละเล่นพื้นเมืองของจังหวัด
 สุรินทร์ มีคุณค่าในคำภาษา สังคม วัฒนธรรม และคำคนตรี ดีล้าทำร่ามาก
 นอกจากนี้ยังพบว่า วิธีการปลูกฝังชาวสุรินทร์ทุกวัยให้ความสนใจเพลงพื้นเมืองและ
 การละเล่นพื้นเมือง คือ ให้สถาบันการศึกษาทุกสถาบันทุกระดับจัดกิจกรรมส่งเสริม
 เพลงพื้นเมืองและการละเล่นพื้นเมือง สนับสนุนส่งเสริมคณะคนตรีพื้นเมือง พ่อเพลง
 แม่เพลงอย่างจริงจัง และจัดประกวดร้องเพลงพื้นเมืองบ่อยครั้ง นักศึกษาและ
 ประชาชนเสนอว่าควรมีการบริษัทแผ่นเพลงพื้นเมืองทั้งคำทำนองและความหมายทาง
 สื่อมวลชน

ในด้านการวิเคราะห์คุณค่าของวรรณกรรมพื้นเมือง และอิทธิพลที่มีต่อ
 การเรียนการสอนภาษาไทยนั้น ได้มีผู้สนใจศึกษากันอย่างกว้างขวาง ตัวอย่างเช่น

สุนทรี ดวงทิพย์ (2525) ศึกษาวรรณกรรมพื้นบ้านเชิงวิเคราะห์ เรื่อง
 "วิเคราะห์วรรณกรรมพื้นบ้านตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร"
 ผู้วิจัยได้รวบรวมวรรณกรรมที่ได้มาจากคำบอกเล่าของวิทยากรพื้นบ้าน รวมนิทาน
 ทั้งหมด 92 เรื่อง จำแนกประเภทตามรูปแบบได้ เป็นนิทาน 76 เรื่อง แล้ว
 วิเคราะห์วรรณกรรมตามแบบวิเคราะห์ที่สร้างขึ้น หลังจากนั้นได้สร้างแบบสอบถาม
 ตามครู อาจารย์ ในจังหวัดกำแพงเพชร 100 คน เป็นแบบสอบถามที่ใช้สอบถาม

และประมวลความคิดเป็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ และการนำวัฒนธรรมพื้นบ้าน ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า วรรณกรรมพื้นบ้านค่าเป้าหมายสะท้อนให้เห็นว่า ชาวบ้านเชื่อในกฎแห่งกรรมที่ว่า คนที่ทำความดีได้รับผลดี เชื่อว่าป่ามีผีเป็นผู้ดูแลจึงต้องบวงสรวง กำกับสิ่งที่ปรากฏในวรรณกรรมพื้นบ้านค่าเป้าหมายไม่ได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนา คือ ความเชื่อเชื่อผีเชื่อแม่ มีเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์ และความกตัญญู ในด้านความคิดเห็นรองครู อาจารย์เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจและการนำวัฒนธรรมพื้นบ้านไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนพบว่า วรรณกรรมพื้นบ้านมีคุณค่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ประกอบการเรียนการสอนได้มาก แต่ครูอาจารย์ยังขาดความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับวรรณกรรมพื้นบ้าน และขาดทักษะในการนำวรรณกรรมพื้นบ้านไปใช้ประกอบการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะขาดอุปกรณ์และบุคลากรที่มีความรู้ในเรื่องวัฒนธรรมพื้นบ้านและเนื้อหาในบทเรียนไม่มีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมพื้นบ้าน จึงไม่สามารถนำวัฒนธรรมพื้นบ้านมาใช้ประกอบการเรียนการสอนได้ ดังนั้นจึงควรมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเรื่องวรรณกรรมพื้นบ้านโดยการจัดอบรมและให้รู้จักการนำความรู้ทางวัฒนธรรมพื้นบ้านไปประยุกต์ใช้ประกอบการเรียนการสอน และควรจัดบทเรียนให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณกรรมพื้นบ้านเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ดำเนินการเรียนการสอนต่อไป นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอแนะนำ ควรให้มีการศึกษาในแนวลึกในเรื่องการนำวัฒนธรรมพื้นบ้านไปประกอบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยอีกท่านหนึ่ง สนใจที่จะศึกษาถึงอิทธิพลของนิทานพื้นบ้าน คือ อุทัย วรสุวรรณรักษ์ (2525) ได้ศึกษาเรื่อง "อิทธิพลของนิทานพื้นบ้านที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของชาวไทยภูเขาเผ่าเย้า บ้านห้วยแม่สาย" โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิจากวิทยากรพื้นบ้าน และรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารต่าง ๆ แล้วจึงสร้างเกณฑ์และวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านในด้านวัฒนธรรมประเพณี ด้านการอบรมสั่งสอน นอกจากนี้ได้สร้างแบบสอบถาม เพื่อถามครูที่สอนเด็กนักเรียนชาวเขาเผ่าเย้า เจ้าหน้าที่ประจำสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่อนามัย เจ้าหน้าที่เกษตร เจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่ทำงานกับชาวไทยภูเขา

เมื่อเข้าเกี่ยวกับความคิดเห็นค่านิยมอิทธิพลของนิทานพื้นบ้านที่มีต่อการเรียนการสอน
 วิชาภาษาไทยของชาวไทยภูเขาเผ่าเย้า บ้านห้วยแม่ซ้าย รวมประชากรทั้งหมด
 50 คน ผลการรวบรวมนิทานได้นิทานทั้งหมด 38 เรื่อง แบ่งตามรูปแบบของนิทาน
 ได้เป็นนิทานทรงเครื่อง 11 เรื่อง นิทานเรื่องผี 10 เรื่อง นิทานอธิบายเหตุ
 8 เรื่อง นิทานมุขตลก 4 เรื่อง นิทานเรื่องสัตว์ 3 เรื่อง และนิทานคติ 2 เรื่อง
 และผลการวิจัยปรากฏว่า นิทานพื้นบ้านชาวไทยภูเขาเผ่าเย้าบ้านห้วยแม่ซ้ายสะท้อน
 ให้เห็นถึงประเพณีเกี่ยวกับครอบครัว เช่นประเพณีแต่งงาน ประเพณีเกี่ยวกับศพ
 เป็นต้น และประเพณีเกี่ยวกับสังคม ได้แก่ประเพณีเลี้ยงผีในหมู่บ้าน นอกจากนี้
 ยังสะท้อนให้เห็นถึงการอบรมสั่งสอนของสมาชิกในสังคม ทั้งในด้านจริยธรรมและ
 คุณธรรม เช่น เน้นความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์ และความกตัญญู เป็นต้น
 ในด้านความคิดเห็น ครู และเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ เห็นว่า นิทานพื้นบ้านมีอิทธิพลต่อ
 การเรียนการสอนภาษาไทยของชาวไทยภูเขาเผ่าเย้าไม่น้อย แต่ให้ข้อคิดทาง
 วัฒนธรรมประเพณี คือ สะท้อนให้เห็นความเชื่อ ค่านิยม และข้อห้ามในสังคมของ
 ชาวไทยภูเขาเผ่าเย้ามาก ขณะเดียวกันก็มีความเห็นว่า การนำนิทานพื้นบ้านไป
 ประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยจะมีประโยชน์มาก เพราะทำให้
 บทเรียนมีความสัมพันธ์กับชีวิตของนักเรียน

ในด้านการเรียนการสอนคติชนวิทยา ซึ่งเป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มวิชาภาษาไทย
 ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับศูนย์วัฒนธรรมวิทยาลัยครูนั้น เพิ่งจะมีผู้สนใจศึกษา
 ค้นคว้าวิจัยโดยตรง เพียงท่านเดียว คือ

วิมล คำศรี (2522) ได้วิจัยเรื่อง "การสอนคติชนวิทยาใน
 วิทยาลัยครูภาคใต้" ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดวัฒนธรรมและการเรียน
 การสอน การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพที่แท้จริงความคิดเห็น ความ
 ต้องการ ของครู อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนคติชนวิทยาระดับ
 ประถมศึกษา ศึกษาระดับมัธยมศึกษาชั้นสูง ในวิทยาลัยครูภาคใต้ ในด้านหลักสูตรและ
 เนื้อหาวิชา วิธีสอนและกิจกรรม เอกสารและวัสดุอุปกรณ์ การวัดผลและประเมินผล

และกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยใช้แบบสอบถาม 2 ชุด สำหรับถามอาจารย์ที่สอน คติชนวิทยาในวิทยาลัยครูภาคใต้ 5 แห่ง 10 คน ชุดหนึ่ง และสำหรับถามนักศึกษา ที่เรียนคติชนวิทยา ระดับป.กศ. สูง ในวิทยาลัยครูภาคใต้ 5 แห่ง จำนวน 100 คน รวมประชากร 110 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูอาจารย์ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์และ มองเห็นคุณค่าความสำคัญของคติชนวิทยา นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกเรียนวิชานี้ด้วยความสมัครใจ ครูอาจารย์ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องภาษาถิ่น ปริศนา เพลงกล่อมเด็ก ฯลฯ มาก แต่ให้ความรู้เรื่องสถาปัตยกรรมชาวบ้าน ละครชาวบ้าน ระบุว่าชาวบ้านน้อย สาระสำคัญที่ครูอาจารย์เน้นมากเป็นอันดับแรก ๆ คือ ความรู้ความเข้าใจในรูปแบบและเนื้อหาของข้อมูลประเภทต่าง ๆ วิธีการเก็บรวบรวมและ ประโยชน์ของข้อมูลประเภทต่าง ๆ ทางคติชนวิทยา ทั้งครูอาจารย์และนักศึกษาต่าง เห็นว่า หลักสูตรและเนื้อหาวิชาคติชนวิทยาน่าสนใจ น่าศึกษาเพราะก่อให้เกิดคุณค่า ในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างมาก คือ ช่วยให้นักศึกษาเกิดความรักความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจรูปแบบของวัฒนธรรม และพฤติกรรมสร้างสรรค์ของกลุ่มชนในท้องถิ่น ช่วยให้นักศึกษาเป็นคนใจกว้าง สามารถปรับตัวให้เข้ากับท้องถิ่น และเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันในกลุ่มชน และช่วยให้นักศึกษาได้อนุรักษ์และ พัฒนาตลอดจนเผยแพร่วัฒนธรรมให้กว้างขวางออกไป เป็นต้น แต่ควรปรับปรุง เนื้อหาวิชาให้ได้สัดส่วนเหมาะสมกับเวลาเรียน ด้านวิธีสอนและกิจกรรม ครูอาจารย์ และนักศึกษาต่างเห็นว่าการ เรียนการสอนคติชนวิทยา จะมีประสิทธิภาพสูงหากใช้ วิธีสอนแบบฝึกปฏิบัติจริง แบบศูนย์การเรียนรู้ แบบสาธิต แบบอภิปราย รายงานและมีกิจกรรมหลายอย่าง แต่ในทางปฏิบัติครูอาจารย์ยังใช้การบรรยายและบอกจตอบอยู่ มาก ไม่ค่อยมีกิจกรรมอื่น ด้านเอกสารและวัสดุอุปกรณ์ แต่มีเอกสารและวัสดุอุปกรณ์ น้อยแหล่งวิชาการในท้องถิ่น ผลงานของนักศึกษา ศูนย์วัฒนธรรมของวิทยาลัยครู เป็นแหล่งเอกสารและวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณค่าต่อการ เรียนการสอนคติชนวิทยามากที่สุด แต่ครูอาจารย์ไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ เพราะมีปัญหาหลายประการ ด้าน กิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูอาจารย์ นักศึกษา ต่างเห็นคุณค่าและได้ส่งเสริมให้มีการ จัดกิจกรรมขึ้นหลาย ๆ ประเภท ประเภทที่เน้นมาก เช่น กิจกรรมส่งเสริมภาษา

และวรรณกรรมท้องถิ่น กิจกรรมส่งเสริมประเพณีท้องถิ่น แต่มีข้อหาอยู่หลายประการ
เช่นมีเวลาให้จัดกิจกรรมน้อย

เนื้อหาวิชาภาษาไทยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตกับศูนย์วัฒนธรรม นอกจาก
จะเป็นเนื้อหาทางศตวรรษวิทยา วรรณกรรมท้องถิ่นแล้ว วิชาวรรณคดีไทยก็นับว่า
มีความสำคัญมากวิชาหนึ่ง ดังนั้นการเรียนการสอนวรรณคดี จึงควรต้องอาศัยเทคนิค
หรือศิลปะต่าง ๆ มากพอสมควร ดังที่ได้มีผู้ศึกษาค้นคว้าวิจัยไว้หลายท่าน เช่น

สว่างจิตต์ บารมีอวยชัย (2518) ได้วิจัยเรื่อง "การสอนวรรณคดีไทย
ในวิทยาลัยครู กรุงเทพมหานคร" เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการสอนวรรณคดี
ไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นต้น ในด้านทัศนคติของอาจารย์และ
นักศึกษาที่มีต่อวรรณคดีไทยด้านหลักสูตร เนื้อหาการสอน วิธีสอน กิจกรรมการสอน
อุปกรณ์การสอน การวัดผล แบบเรียน รวมทั้งข้อหาและความต้องการของอาจารย์
และนักศึกษาเกี่ยวกับการสอนและการเรียนวิชานี้ โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม
ไปยังอาจารย์ผู้สอนวรรณคดีไทย จำนวน 20 คน และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร
ชั้นต้น จำนวน 380 คน ประชากรอยู่ในวิทยาลัยครู 6 แห่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร
ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ชอบสอนวิชาวรรณคดีไทยเพราะสนใจและรัก
วรรณคดีไทย อาจารย์เตรียมการสอนอย่างดี วิธีสอนที่อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้คือ
อธิบายเนื้อเรื่อง แล้วมอบหมายงานให้นักศึกษาค้นคว้ารายงาน ในการสอนอาจารย์
เน้นที่สุดในคำชี้ให้นักศึกษาเห็นคุณค่าของวรรณคดี อาจารย์จัดกิจกรรมการสอนเพียง
บางครั้ง มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เช่น ชุมนุมภาษา
ไทย อุปกรณ์ที่ใช้ เช่นหนังสือ และเอกสารอ้างอิง เครื่องบันทึกเสียง รูปภาพ
เป็นต้น นอกจากนี้ ในด้านเกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการสอนวรรณคดีไทย
นักศึกษาร้อยละ 66 เห็นว่า วรรณคดีไทยเป็นสมบัติของชาติ ควรช่วยกันรักษาไว้
และนักศึกษาร้อยละ 72 เห็นว่าวรรณคดีไทยให้ความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม
และประวัติศาสตร์ และสาเหตุที่นักศึกษารักเรียนวรรณคดีไทยนั้น นักศึกษา

ส่วนมากตอบว่า เพราะวรรณคดีให้ความรู้ความคิดเกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และความเป็นอยู่ของคนสมัยเก่า ร่องลงมา ชอบเรียนเพราะได้รับ รสไพเราะจากการใช้ถ้อยคำการประพันธ์ ได้คติธรรม และข้อคิดเพื่อใช้ในชีวิตรประจำวัน วิธีเรียนที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้คือ อ่านแล้วอธิบายหรือจับใจความ นอกจากนี้ นักศึกษาให้ความเห็นว่า เพื่อจัดการเรียนการสอนวรรณคดีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ควรปรับปรุงค่านิเทศน์ให้มากที่สุด

นอกจากนี้ มาลี อุ่นอก (2519) ได้ศึกษา "ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาวรรณคดีไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยในปี 2516-2518" โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนสวนกุหลาบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 202 คน และอาจารย์ผู้สอนวรรณคดีไทยโรงเรียนสวนกุหลาบ จำนวน 8 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจต่อวิชาวรรณคดีไทย มีส่วนน้อยที่เห็นว่าวิชาวรรณคดีไทยไม่สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน ปัญหาที่นักเรียนประสบก็คือหลักสูตร เนื้อหาวิชามากเกินไป บางเรื่องน่าเบื่อหน่าย และไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน อันอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนการสอน

การสอนภาษาไทย ครูผู้สอนอาจใช้เทคนิคหรือวิธีสอนหลาย ๆ วิธี อาทิ การใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ดังเช่น วิไลวรรณ สันตะโกมล (2521) ได้ศึกษาเรื่อง "การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาวรรณคดีไทย เรื่อง "ลิลิตตะเลงพ่าย" โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และกระบวนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางในชั้นประถมศึกษา-มัธยมศึกษาการศึกษา" การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาวรรณคดีไทยเรื่อง "ลิลิตตะเลงพ่าย" โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และกระบวนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางและศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สมมุติฐานของการวิจัยคือ เมื่อสอนวรรณคดีไทยด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์แล้ว นักศึกษาจะมีสัมฤทธิ์ผลด้านการเรียนแตกต่างกับนักศึกษาที่เรียนด้วยกระบวนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง

ผู้วิจัยได้ทดลองสอนวรรณคดีไทยเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยครูกาญจนบุรี ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม นักศึกษาทั้งสองกลุ่มมีความสำคัญเท่ากันเป็นคู่ ๆ โดยถือเพศ อายุ สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในภาคต้นปีการศึกษา 2521 เป็นเกณฑ์สำคัญ ผู้วิจัยได้สอนนักศึกษาทั้งสองกลุ่มด้วยตนเอง กลุ่มทดลองสอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มควบคุมสอนด้วยกระบวนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง ผลปรากฏว่าการสอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และกระบวนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางนั้น นักศึกษาทั้งสองกลุ่มมีพัฒนาการด้านการเรียนสูงขึ้นที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 แต่เมื่อเปรียบเทียบผลการสอบหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ปรากฏผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และกระบวนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน อย่างไรก็ตาม นักศึกษามีความเห็นว่า การเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ทำให้บรรยากาศการเรียนสนุกสนานไม่เบื่อหน่าย ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น และยังฝึกคุณสมบัติต่าง ๆ หลายประการอีกด้วย เช่น ความรับผิดชอบการทำงานร่วมกัน การใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และกล้าแสดงความคิดเห็น ตลอดจนฝึกทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวัน

นอกจากการเรียนการสอนวรรณคดีไทยโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์แล้ว อาจจะนำสไลด์เทปมาใช้ในการเรียนการสอนได้ดังเช่น ทิววรรณ นาคะสุวรรณ (2524) ได้ศึกษาการสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปวิชาภาษาไทยเรื่อง รามเกียรติ์ ตอนศึกโมยราพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีจุดประสงค์ที่จะสร้างบทเรียนโปรแกรมสไลด์เทปเรื่องนี้ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 วิธีวิจัย ทั้งวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของบทเรียนแล้วสร้างแบบทดสอบเพื่อให้ทดสอบก่อนและหลังบทเรียน ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้แล้วจึงสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปเรื่อง รามเกียรติ์ ตอนศึกโมยราพ นำบทเรียนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามลำดับ

ชั้นการทดลอง คือ ชั้น 1 คน ชั้นกลุ่มเล็ก 10 คน ชั้นภาคสนาม 80 คน ผลจากการสร้างบทเรียนและนำไปใช้กับกลุ่มทดลองแล้วปรากฏว่า มีประสิทธิภาพ 91.88/82.33 คะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการ เรียนของนักเรียนก้าวหน้าขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ในปีเดียวกันนี้เอง นวลเพ็ญ ยศพล (2524) ได้สร้างบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปวิชาวรรณคดีไทย เรื่อง "สามัคคีเภทคำฉันท์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" ผู้วิจัยได้สร้างบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปวิชาวรรณคดีไทย เรื่อง สามัคคีเภทคำฉันท์ แล้วนำไปทดลอง ชั้นที่ 1 ประชากร 1 คน และชั้นที่ 2 กลุ่มเล็ก กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แล้วนำมาปรับปรุงและนำไปใช้ชั้นที่ 3 คือการทดลองภาคสนามกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเลยพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำนวน 100 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปชุดนี้มีประสิทธิภาพ 93.33/92.33 คะแนน ซึ่งสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อาษาวรรณคดีไทยเรื่องสามัคคีเภทคำฉันท์อย่างแท้จริง และเห็นว่า บทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปเป็นสื่อที่สมบูรณ์แบบที่เหมาะสมกับลักษณะวิชาวรรณคดีไทยมาก เพราะสภาพทั่วไปความเป็นอยู่ของนักเรียนต่างจากจินตนาการในวรรณคดีมาก เมื่อเด็กไม่เคยเห็นภาพที่พรรณนาไว้ในวรรณคดีเลยก็ไม่สามารถเกิดจินตนาการต่อไปได้ ฉะนั้นภาพจากสไลด์และเสียงประกอบจากเทปจึงเป็นสื่อที่ดีที่สุดก่อให้เกิดจินตนาการ ทำนองเสนาะที่ประกอบสามารถทำให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าของวรรณคดีอันเป็นมรดกของชาติมากขึ้น

ในระยะหลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ได้มีผู้เสนอให้มีการเฝ้าวรรณคดีไทยทิ้ง เพราะถือว่าเป็นวรรณคดีที่มอมเมาประชาชนและรับใช้ศักดินา หลังจากเหตุการณ์นั้นผ่านไปหลายปี ได้มีผู้สนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่ปีต่อวรรณคดีไทยหรือวรรณกรรมไทยหลายลักษณะ เช่น สุนทรีย์ เฉลิมพงษ์พร (2522) ศึกษา "ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับ

กับวรรณกรรมร้อยกรองของไทย" โดยใช้แบบสอบถามถามนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 12 รวม 10 โรงเรียน จำนวน 400 คน ผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียนชาย หกถึงส่วนใหญ่ ชอบอ่านวรรณกรรมร้อยกรองไทยและตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาวรรณกรรมร้อยกรองไทย เห็นว่าวรรณกรรมร้อยกรองไทยที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนวิชาภาษาไทยมีคุณค่าทางด้านต่าง ๆ มาก วรรณกรรมที่ควรบรรจุลงในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ได้แก่ รามเกียรติ์ อิเหนา และขุนช้างขุนแผน นักเรียนต้องการให้อาจารย์สอนวรรณกรรมร้อยกรองไทยโดยใช้สื่อการสอนประกอบ และมีการจัดกิจกรรมในห้องเรียน สภาพการเรียนการสอนที่นักเรียนเห็นว่าควรมีการปรับปรุง ได้แก่ แหล่งค้นคว้าทางวิชาการ

หลังจากงานวิจัยของ สุนทรী เฉลิมพงศธร แล้วต่อจากนั้นมาอีก 2 ปี ปรากฏ เพชรแก้ว (2524) ก็ได้ "ศึกษาความสนใจในการอ่านวรรณกรรมร้อยกรองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยครูภาคใต้" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสนใจในการอ่านวรรณกรรมร้อยกรองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งชายและหญิง ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม 1 ชุด ถามนักศึกษาระดับปริญญาตรีวิชาเอกภาษาไทยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2524 ของวิทยาลัยครู 5 แห่งในภาคใต้ จำนวน 300 คน เป็นนักศึกษาชาย 150 คน หญิง 150 คน จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า นักศึกษาทั้งชายและหญิงมีความสนใจในการอ่านวรรณกรรมร้อยกรองมาก และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความสนใจของนักศึกษามากที่สุดคือ ครู อาจารย์ ส่วนแหล่งค้นคว้าที่นักศึกษาใช้ในการอ่านวรรณกรรมร้อยกรองคือ ห้องสมุดโรงเรียน นอกจากนี้นักศึกษาเห็นว่า การอ่านวรรณกรรมร้อยกรอง ทำให้เกิดความชื่นชมในความไพเราะและความงดงามของภาษา ได้รับความรู้ แรงคิด คติชีวิตและคุณค่าในด้านต่าง ๆ มาก วรรณกรรมร้อยกรองโบราณส่วนใหญ่ควรจะดำรงไว้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมสืบไป โดยเฉพาะมหาเวสสันดรชาดก และเสภาขุนช้างขุนแผน ส่วนสุภาษิตพระร่วงและโคลงโลกนิติ เป็นวรรณกรรมที่นักศึกษามีความเห็นว่านำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันได้ดี

ผลงานวิจัยของไทยคงได้กล่าวมาแล้วมีส่วนคล้ายคลึงกับงานวิจัยของต่างประเทศหลายเรื่อง เช่น

Royal J. Morsey (1965: 30-33) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายและประโยชน์ที่นิสิตนักศึกษาจะได้รับจากการศึกษาวรรณคดีที่กำหนดตามวัตถุประสงค์ในหลักสูตรและเมื่อครูได้สอนเต็มที่ตามวัตถุประสงค์แล้ว สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ความมุ่งหมายประการสำคัญที่สุดในการเรียนการสอนวรรณคดีนั้น ครูต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีรสนิยมในวรรณคดี การสร้างรสนิยมต่อวรรณคดีนั้นต้องยึดหลักแห่งความเข้าใจและการแสดงออกด้วยความพอใจในเนื้อหาของวรรณคดี ทั้งนี้ครูสามารถสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้เข้าใจอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง อันจะก่อให้เกิดความซาบซึ้งในวรรณคดี ในเมื่อครูสามารถเลือกหนังสือที่มีความเหมาะสมกับความสนใจและความสามารถของผู้เรียน

ประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากการศึกษาวรรณคดี คือ

1. ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน จากการอ่านมากที่สุด
2. มีความเข้าใจถึงชีวิตและความเป็นอยู่ของประชากร
3. มีความพอใจที่ได้รับประสบการณ์หลาย ๆ ด้านจากเรื่องต่าง ๆ ในวรรณคดี
4. ช่วยให้มีประสบการณ์ในชีวิตที่ รวมทั้งสามารถใช้เหตุผลและประโยชน์จากวรรณคดีเพื่อการดำรงชีวิตได้อย่างดี
5. ได้รับความรู้ในแขนงวิชาการต่าง ๆ
6. ช่วยให้อ่านโดยใช้ถ้อยคำตามหลักไวยากรณ์ได้ถูกต้องยิ่งขึ้น
7. ช่วยปรับปรุง การอ่าน การพูด และความเข้าใจภาษาให้ดียิ่งขึ้น
8. ช่วยให้อ่านออกเสียงได้ดี

9. ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความต่าง ๆ ทัว ๆ ไป
10. ส่งเสริมให้เป็นผู้ใฝ่ใจหาความรู้และเป็นแนวทางให้เกิดความสนใจในวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ

ข้อคิดเห็นดังกล่าวของ Morsey มีลักษณะใกล้เคียงกับข้อคิดเห็นของ Stanley James Jakiel (1971: 6279-9) ซึ่งได้เสนอแนะการสอนวรรณคดีแก่นักเรียนเกรด 9 โดยสรุป ดังนี้

1. การสอนการเรียนวรรณคดีระดับชั้นนี้ ควรมุ่งด้านความเพลิดเพลินเป็นสำคัญ
2. เพื่อให้ให้นักเรียนเรียนวรรณกรรมปัจจุบัน ควรเลือกวรรณกรรมที่มีคุณค่า ไม่ใช่เลือกเพราะวรรณกรรมนั้นทันสมัย และควรให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกวรรณกรรมเพิ่มเติมบ้าง
3. ไม่จำเป็นต้องให้นักเรียนทำการบ้านทุกเรื่องที่อ่าน
4. ถ้านวนิยายหรือบทละครโดยยาวมาก ครูควรเลือกเฉพาะตอนที่เห็นว่าเป็นที่สนุก มาให้นักเรียนเรียน
5. การยกตัวอย่างประกอบเรื่อง ครูควรมีการเปรียบเทียบให้เห็นจริง
6. ควรมีการอบรมครูให้มีความรู้เกี่ยวกับคำประพันธ์รูปแบบต่าง ๆ และคำประพันธ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

มีนักวรรณคดีบางท่านให้ข้อคิดเห็นที่แตกต่างไปบ้างเล็กน้อย ดังที่ Edmand I. Farrell (1972: 104) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนวรรณคดีแก่เด็กว่า

1. ครูควรอ่านวรรณคดีให้นักเรียนฟังเป็นตัวอย่างบ้าง ขณะอ่านต้องเน้นจังหวะ เสียงสูงต่ำ และน้ำหนักของคำอย่างถูกต้องด้วย
2. การฝึกนักเรียนให้เป็นคนมีความคิด และรู้จักวิพากษ์วิจารณ์นั้น ครูต้องพยายามเชื่อมโยงประสบการณ์ของนักเรียนและประสบการณ์ที่ปรากฏในวรรณคดีให้ต่อเนื่องกัน

3. ครูควรใช้ภาพยนตร์หรือโทรทัศน์เพื่อช่วยนักเรียนที่เรียนช้าให้เรียนได้เร็วขึ้น

งานวิจัยในต่างประเทศที่แสดงให้เห็นว่า ได้ให้ความสนใจการศึกษา คติชนวิทยาจนเปิดสอนในระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยได้แก่ งานวิจัยของ Charles Snow Guthrie (1976) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง "การศึกษา นิทานหรือความเชื่อถือของชาวบ้านในมลรัฐเคนตักกี เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับ จัดโปรแกรมภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม คำประพันธ์ต่าง ๆ ที่เป็นนิทานความเชื่อถือของชาวบ้านในรัฐเคนตักกี ไปใช้ใน โปรแกรมการเลือกวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา ศึกษาความรู้ ทักษะของ ครูที่มีต่อคำประพันธ์ ศึกษานิทานพื้นบ้านที่ใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ศึกษาการจัด อบรมเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านของครูที่สอนนิทานพื้นบ้าน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ แบบสอบถาม 2 ชุด ชุดแรกสอบถามครู หัวหน้าภาควิชาภาษาอังกฤษ ในโรงเรียน มัธยมศึกษาที่เปิดสอนโปรแกรมเลือกภาษาอังกฤษ จำนวน 30 คน ผลสรุปว่า ครู จำนวนร้อยละ 40 ตอบว่า โรงเรียนเปิดสอนวิชาคติชนวิทยา ครูร้อยละ 60 ตอบ ว่าคติชนวิทยาของรัฐเคนตักกีมีคุณค่า ครูส่วนใหญ่ไม่เคยเรียนวิชาคติชนวิทยาเลย ส่วนแบบสอบถามชุดที่ 2 ผู้วิจัยได้ส่งไปยังวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในรัฐเคนตักกี ที่เปิดสอนภาษาอังกฤษในระดับประกาศนียบัตร ผลปรากฏว่ามีสถาบัน 7 แห่งที่ เปิดสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับคติชนวิทยา 1 วิชา หรือมากกว่าสำหรับนักศึกษาวิชาเอก ภาษาอังกฤษระดับประกาศนียบัตร อีก 3 แห่ง เปิดสอนระดับบัณฑิตวิทยาลัย อีก 1 แห่งเปิดสอนเป็นวิชาโทในระดับปริญญาตรีสำหรับนักศึกษาฝึกหัดครู ข้อมูลที่ผู้วิจัย รวบรวมนั้นประกอบด้วย เชนนิยาย คำานาน นิทานพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน คำคล้องจอง ภาษิตคำคม และพวกปริศนาคำทาย